

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ŠT. 41 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 29. MAJA 1959

Potrebe prebivalstva osnova za oblikovanje stanovanjskih skupnosti

V Trzinu imajo več stanovanjskih skupnosti, seveda v starem smislu — kot upravljalce stanovanj. Svojo stanovanjsko skupnost imajo tovarne BPT, Runo, Peko, Tovarna lepenke in druge. Tako je v enem naselju po več stanovanjskih skupnosti.

Zdaj bodo začeli te organe reorganizirati. Postavili bodo stanovanjske skupnosti po novih načelih — kot samopomoč prebivalstva po teritorialnem principu. Tako so se zmenili pred dnevi na razširjenem plenumu SZDL občinskega odbora SZDL.

Kot prvi korak k temu bodo do sredine junija sklicali množične sestance osnovnih organizacij SZDL. Tam bodo skušali ugotoviti, kakšne potrebe oziroma želje imajo stanovalci posameznih področij. Te ugotovitve bodo kot osnova za postavljanje in oblikovanje stanovanjskih skupnosti. Če bodo prebivalci izrazili potrebo stanovanjske skupnosti, bodo na rednih zborih volivcev izvolili te organe.

Kot so ugibali predsedniki vaških odborov na plenumu, bi verjetno ljudje trenutno v največjih potrebah potrebovali organizacijo za pomoč pri varstvu otrok in podobno. Za organizacijo raznih pralnic, popravilnic in podobno bodo dozorili pogoji pozneje.

Doslej že obstaja iniciativni odbor take skupnosti na Fabriki in v Jelendolu. Možnost podobnih organov predvidevajo tudi v Križah, Kovorju, Bistrici in drugod. Predvsem pa, seveda, v samem Trzinu. Ko so govorili o teritorialnem obsegu ene skupnosti, so menili, da bi male enote ne imele možnosti obstoja. Prevladalo je prepričanje, naj bi skupnost zajemala vsaj obseg sedanjih zborov volivcev oziroma vaških odborov SZDL. V Trzinu pa menijo, da bi kazalo iti preko meja kvartalnih odborov in združevati skupnosti v večje strnjene enote.

O vsem tem bodo dali končno besedo sami prebivalci na množičnih sestankih.

-I. c.

Predsednik Okrajnega sindikalnega sveta Andrej Verbič Iskati boljše načine nagrajevanja naj bo trajna naloga naših podjetij

Izdelava tarifnih pravilnikov in novi sistem nagrajevanja je danes osrednja politična in tudi gospodarska naloga. Od tega je precej odvisno razpoloženje proizvajalcev in s tem hkrati tudi delovna storilnost, kot glavno ekonomsko vprašanje pri nas.

Zato smo se obrnili z nekaterimi vprašanji do predsednika Okrajnega sindikalnega sveta Andreja Verbiča.

Katere glavne težave in pomanjkljivosti so se pokazale pri izdelovanju tarifnih pravilnikov? Kakšne značilnosti ste opazili pri že predloženih tarifnih pravilnikih?

O pomanjkljivostih pri sestavljanju tarifnih pravilnikov so veliko razpravljale sindikalne organizacije in ljudski odbori že med pripravami. Zaradi tega ne bi pomenil vseh slabosti vemveč bi omenil le nekatere, ki smo jih opazili pri predloženih tarifnih pravilnikih.

V nekaterih podjetjih sta, kljub opozorilom, pripravljali postopek in dokumentacija slaba. Nekatera podjetja so dokumentacijo skušala prilagoditi našim stališčem, namesto, da bi jim ta služila za boljše gospodarjenje in boljši sistem nagrajevanja. Imamo primere, da je komisija tarifni pravilnik z nekaterimi pripombami vrnila podjetju v ponovno razpravo, podjetje pa je tarifni pravilnik v nekaj dneh vrnilo in računsko prilagodilo dokumentacijo pripombam komisije.

V nekaterih predloženih tarif-

nih pravilnikih so komisije opazile tudi neutemeljeno poviševanje tarifnih postavk. Zato so tarifne pravilnike zavrnili tem podjetjem. Ta pa so se kar hitro »znašla«. Povečala so razpore tarifnih postavk navzdol in navzgor in tako dobila za »dokumentacijo« primernejše nižje povprečje in s tem seveda nižji odstotek povišanja tarifnih postavk. Take tarifne pravilnike pa dostikrat spremlja tudi neopravičeno spreminjanje kvalifikacijske strukture, kar naj bi zameglilo poviševanje tarifnih postavk predvsem uslužbencem.

Delavski sveti in politične organizacije o pripombah komisij v večini niso niti obveščeni, temveč take računske operacije in prilagajanje dokumentacij opravijo pretežno sami uslužbenci, ki sestavljajo tarifne pravilnike.

Pri sprejemanju tarifnih pravilnikov ponekod popravljajo tudi norme. Skoraj povsod so s tem pridobili del sredstev. Del teh sredstev so porabili za poviševanje osnovnih tarifnih postavk tudi na režijskih delovnih mestih, kar ni prav. Morali bi iskati možnost, da bi tudi na teh delovnih mestih našli možnost za plačevanje po učinku. Jasno je, da tak način nagrajevanja vzbuja nezadovoljstvo in nezaupanje pri tistih delavcih, ki delajo po učinku. Zagovorniki takega napačnega načina najdemo celo v delavskih svetih in sindikalnih organizacijah, zlasti tam, kjer prevladujejo v teh organih režijski delavci in uslužbenci.

Da bi si zagotovila več sredstev za plače, so nekatera podjetja namenila skoraj ves povečani dohodek (Nadaljevanje na 3. strani)

Z občinske konference Zveze komunistov Kranj Širiti krog državljanov v organih družbene dejavnosti

Občinska konferenca Zveze komunistov v Kranju, ki je bila v torek, 26. maja, je razpravljala o važnejših gospodarskih in družbenih vprašanjih občine. — Sekretar komiteja tovariš Balodimir Bizjak je v svojem poročilu prikazal splošni družbeni in ekonomski razvoj te močno industrijsko razvite občine, kjer je samo še 18 odstotkov prebivalstva, ki se preživlja s kmetijstvom.

Konferenca je nadaljevala delo v treh komisijah, in sicer v komisiji za gospodarstvo, za organizacijo in kadre ter v komisiji za ideološko politično delo.

Na popoldanski skupni, zaključni seji so delegati poslušali in razpravljali o poročilih komisij.

Iz glavnega poročila in razprave po komisijah je bila značilna ugotovitev, da morajo komunisti uporneje širiti krog državljanov pri soodločanju o vseh vprašanjih našega družbenega sistema. Tej ugotovitvi so sledili sklepi, da morajo komunisti na vsakem koraku nastopati, ne le kot državljani, marveč kot komunisti, da se morajo nenehno usposabljanje, da bodo kos takim zahtevam itd. Komunisti ne smejo prevzemati pretrano mnogo funkcij in nadaljevati z delom kot profesionalni aktivisti v starem smislu, marveč upajati v te dolžnosti druge, jih pripravljati na to, jim svetovati in pomagati.

Zveza komunistov je zadnje čase skušala uveljavljati to smer svojega dela. Predvsem so

iz Zahodne Nemčije, za katero bosta vozila Hamberger in Fischer.

V torek popoldne sta jugoslovanska reprezentanta (Jama in Mrak) imela že prvo trening vožnjo v Kranju. Oba sta izjavila, da je steza odlično pripravljena in da je pričakovati na sobotnem treningu, zlasti pa v nedeljo, odličnih rezultatov.

Prireditelj dela z vsemi silami in kaže, da bo do starta vse v najlepšem redu. Tribun za gledalce, tudi tokrat še ne bo, ker so gradbena podjetja precejvala svoje zmožnosti. Zatorej bo za gledalce le nekaj sto sedežev, medtem ko se bodo morali ostali zadovoljiti s stojali na nasipu, kot je bilo to na prejšnjih prireditvah. Kljub temu pa lahko računamo, če upoštevamo izkušnost prireditelja prejšnjih prireditev, da bodo dirke uspele in da bodo gledalci prišli na svoj račun bolj kot kdajkoli prej.

B. F.

ja, Češka in Jugoslavija že pred mesecem prijavili poimensko listo reprezentantov, je te dni prireditelj dobil prijavo tudi

Predsednik občinskega odbora SZDL Trzic Zdravko Tomažin

O delu odborov SZDL na vasi

Ceprav so odbori SZDL na vasi razmeroma delovni, vendar ni moč reči, da so sleherni naloge dobro rešili. Res pa je, da so tudi naloge vedno zahtevnejše. Od vaških odborov tudi zmeraj več pričakujemo. Pravzaprav sam družbeni razvoj nalaga tem organizacijam na vasi nove in nove dolžnosti.

Kje in kakšne so največje težave?

Zadnje čase je ponekod na vasi prišlo do nejasnosti glede politike kmetov od zadnjega. Ponekod so še nerazčiščeni pojmi okrog ločitve pašnikov od gozdov in podobno, česar vaški odbori SZDL niso zmeraj pravilno tolmačili, ali pa sploh ne reagirajo na razne pojave na vasi.

Kako pomagajo te organizacije kmetijskim zadrugam?

Premalo je te pomoči. Kmetijske zadruge so na primer sprejele svoje proizvodne načrte. Če jih izpolnjujejo ali ne, je za preskrbo prebivalstva zelo važno. Toda naše organizacije se premalo zanimajo za to. Sedaj skušamo doseči, da bi prav preko vaških organizacij SZDL več pomagali zadrugam.

Prav tako pomoč je potrebna na potrošniškem svetu. Ti organi so izvoljeni. Čakajo jih zahtevne naloge. Odbori SZDL jim morajo dajati sugestije in jih spodbujati k delu. To je zelo važno tudi za izboljšanje preskrbe industrijskih središč.

Take in podobne naloge stoji pred našimi vaškimi odbori SZDL, ki jih z večjo ali manjšo samoiniciativo tudi rešujejo.

K. M.

Delo KO v radovljški občini

Pretekli torek popoldne je bil v Radovljici sestanek s predsedniki vaških odborov SZDL in s predsedniki krajevnih odborov. Govorili so o novem načinu finansiranja krajevnih odborov in o komunalnih problemih.

Na področju radovljške občine je deset krajevnih odborov (Brezje, Kropa, Ljubno, Podnart, Lancovo, Kamna gorica, Srednja vas, Srednja Dobrava, Begunje in Mošnje). Ti so lani razpolagali z 2 milijona 24 tisoč dinarji. Krajevni odbori radovljške občine imajo po planu za letošnje leto predvidenih okoli 6 milijonov dinarjev.

Na sestanku so govorili tudi o perečih komunalnih problemih, o lepšem zunanjem videzu krajev in vasi, kar je posebno pereče predvsem v Kamni Gorici in v Kropi, itd. Precej kritike je bilo o manjših gramoznih jamah, ki jih ljudje brez dovoljenja odpirajo vsepovsod. Gramoz črpajo tudi iz struge rek, kar je zelo nevarno in je zaradi tega ogrožen en most. Posebno pozornost bo treba posvetiti tudi zaščiti doline Drage.

T.

Občinska konferenca ZK Jesenice

V dvorani fizikturnega doma na Jesenicah je danes, petek, dne 29. maja letna občinska konferenca Zveze komunistov. Povabljenih je bilo 156 delegatov ter več gostov. Občinski komitej ZK Slovenije je delegatom poslal tudi teze iz poročila, da so se laže pripravili na razpravo. Na današnji konferenci bodo izvolili

tudi delegate za IV. kongres ZK Slovenije in novi Občinski komitej.

V tezah je med drugim rečeno, da je zaradi aktivne jugoslovanske zunanje in notranje politike ter aktivnosti političnih sil v jeseniški občini razpoloženje prebivalcev ugodno. Zlasti je bil dosežen ugoden odziv na akcijo, ki jo je sprožilo pismo Izvršnega komiteja CK ZKJ. Delovni ljudje v Jesenicah so ga pozdravili in s še večjim zanimanjem pričakovali, kako bodo komunisti nanj reagirali in odpravljali pomanjkljivosti in javnem življenju. Bili so doseženi nemajhni uspehi. — Samo v železarni so zmanjšali stroške za reprezentanco za več kot poldrug milijon dinarjev. Omejili so prevoze z osebnimi vozili za več kot 100 tisoč kilometrov itd.

Poročilo navaja dalje uspehe, dosežene v gospodarstvu, skrbi za družbeni standard pri delu in razvoju samoupravnih organov v občini in podjetjih, pri delu političnih organizacij itd.

Šole v Kranju se že pripravljajo na zaključek šolskega leta

Na minuli 23. seji Sveta za šolstvo ObLO Kranj so razpravljali o stanovanjskih problemih prosvetnih delavcev v občini, o zaključku šolskega leta, o nagrahah najboljšim učencem ter o personalnih in organizacijskih vprašanjih.

Da bi rešili najnujnejše stanovanjske probleme, je Svet

sklenil predlagati ObLO, da bi na sedežih šol zgradili nekaj stanovanj. Svet meni, da bi tudi podjetja in druge ustanove, ki grade stanovanjske bloke, mislila na to, da bi od določenega števila novo zgrajenih stanovanj odstopila stanovanja tudi za prosvetne in zdravstvene delavce.

-an

Včeraj, 28. maja so se pričele druge športne igre srednjih tekstilnih šol FLRJ. Udeležencev je okrog 600. Zastopana so mesta Štip, Odžaci, Zagreb, Mostar, Leskovec in Kranj. Tekstiliado bodo zaključili v soboto, 30. maja.

Iskrene čestitke

OB ROJSTNEM DNEVU
MARŠALA TITA

Predsednik republike Tito je za svoj 67. rojstni dan prejel mnogo pisem in brzojav, v katerih so mu naši ugledni politični in javni delavci, delovni kolektivi, šole in družbene organizacije čestitale k rojstnemu dnevu.

V ponedeljek popoldne pa je bila na veličastno okrašenem stadionu JLA v Beogradu ob prisotnosti predsednika Tita in najvišjih državnih ter političnih voditeljev zaključena letošnja proslava Dneva mladosti. Ko se je predsednik Tito s soprogo Jovanko Broz pojavil v osrednji loži, ga je okoli 50.000 ljudi sprejelo s prisrčnimi ovacijami.

Mladinka Stanka Gorišek iz Celja je izročila predsedniku Titu za njegov 67. rojstni dan palico štafete mladosti s pozdravi in čestitkami vseh jugoslovanskih narodov. S tem je bila končana 5920 km dolga pot letošnje štafete mladosti. Le-ta je pred 35 dnevi krenila iz Zagreba, kjer je bil aprila 1919. leta ustanovljen SKOJ.

POZDRAVNI LET GOLOBOV
PISMONOŠ IZ KUMROVCA
OB DNEVU MLADOSTI

V počastitev rojstnega dne predsednika republike tovariša Tita so pionirji in mladinci klubov golobov pismonoš iz Kranja, Ljubljane, Maribora, Zagorja ob Savi in Zagreba v ponedeljek obiskali rojstni kraj maršala Tita in pred njegovo rojstno hišo izpustili preko sto golobov pismonoš. V lepem startu in sigurnem letu so se gołobi formirali v skupine po navedenih krajih in odleteli domov.

Višje postavke ali prejemke

(Nadaljevanje s 1. strani)

dek za plače, namesto, da bi ga sorazmerno razporedila na plačni in ostale sklade.

Končno, bi lahko rekli, da je tudi pri tem tako kot povsod: nekatera podjetja so pripravila dobre tarifyne pravilnike, iskala so možnosti, da se zaslužki delavcev povečujejo z boljšim delom in boljšim gospodarjenjem. V nekaterih podjetjih pa skušajo na vse načine obiti naša stališča, poiskati vrzeli, neupravičeno zviševati zaslužke itd. Take primere spremlja običajno demagoško razlaganje, češ da so plače majhne in jih je treba povišati, da oni to želijo, da pa sta ljudski odbor in sindikat »proti«. Taka stališča so škodljiva zlasti tam, kjer namerno ne prikazujejo realnih možnosti za povečevanje zaslužkov.

Ali so tendence za večje tarifyne postavke izraz delavskih težej ali je to le stvar ožjega administrativnega kroga? Kakšna je glavna parola delavcev, ali za višje postavke, ali za višje prejemke, kar se lahko doseže z nagrajevanjem po učinku?

Dobri delavci ne zanimajo toliko osnovne tarifyne postavke, temveč je zanje važnejši zaslužek. Tam, kjer so tarifyni pravilniki postavljeni tako, da lahko ob dobrem delu dobro zaslužijo, delavci zavestno podpirajo stališče sindikata in ljudskega odbora. Seveda pa je tudi nekaj delavcev, ki nimajo interesa, da bi delali po učinku in jim je vsed tega važnejša tarifyna postavka. To so predvsem taki, ki imajo razen zaslužka v tovarni še druge dohodke in težijo tudi k zviševanju tarifynih postavk. Take tendence pa se pojavljajo tudi pri drugih delavcih in še zlasti pri uslužbencih v tistih podjetjih, kjer niso pripravili konkretnih predlogov za plačevanje po učinku.

Kakšni so izgledi za to, da bi do konca maja vsa podjetja izdelala tarifyne pravilnike? Kakšne so težave?

Podjetja bodo tarifyne pravilnike do konca maja v glavnem izdelala. Težave bodo pri potrjevanju zaradi pomanjkljivih analiz in po-

LJUBITELJI NEBA V LESCAH

Lesce, 28. maja. — Danes je bila tu velika letalska prireditel. Udeležili so se je modelarji, jadranci in člani aeroklubov iz Kranja, Tržiča, Radovljice, z Bleda in Jesenice. To je bila prva večja letošnja prireditel v Alpskem letalskem centru v Lescah. Udeleženci kažejo največje zanimanje za tekmovalni padalcev in motornih pilotov, ki so predvidena z letali »Matajur« in »Aero 2«.

O ZDRAVSTVENEM STANJU

Kranj, 29. maja. — Danes bo v Kranju V. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Na dnevnem redu je razprava v zdravstvenem stanju zavarovancev in drugih važnih vprašanjih.

100-LETNICA

PODEŽELSKÉ ŠOLE

V Tunjicah pri Kamniku so v nedeljo, 24. maja proslavili 100-letnico tamošnje šole ob udeležbi mnogih bivših učiteljev in učencev. Govoril je predsednik občine Alfred Janko.

OBISKI TOVARN, PODJETIJ
IN DELOVIŠČ — NAJBOLJŠI
SVETOVALEC PRI IZBIRI
POKLICA

Čestokrat je izbira poklica toliko težja prav zavoljo tega, ker je naša mladina premalo seznanjena z različnimi vrstami poklicev oziroma s samim delom, ki ga določen poklic zahteva. Zato so prav gotovo obiski tovarnih in podjetij najbolj koristni, ker mladina le na ta način spozna raznovrstna dela. — Kolektiv blejske šole je za mladino, ki bo letos zapustila šolo,

datkov, vsled česar bodo komisije verjetno morale zahtevati naknadne obrazložitve in dopolnitve dokumentacij.

Glavni cilj nagrajevanja po učinku je bil, da bi se s stimulativnim nagrajevanjem dosegla večja delovna storilnost. Kako v tem smislu vplivajo že dosedanje priprave, diskusije in izdelava tarifynih pravilnikov in kakšni so izgledi v letošnjem in prihodnjih letih?

Nedvomno so novi tarifyni pravilniki velik napredek v našem sistemu nagrajevanja. Kljub nekaterim slabostim in pomanjkljivostim bi bilo težko najti tarifyni pravilnik, ki ne bi vseboval vsaj nekaj novih elementov.

Mislim pa, da bi bilo prav, da čimprej potrdimo tarifyne pravilnike in preidemo na izplačevanje po učinku. S tem pa delo pri tarifynih pravilnikih ne sme biti zaključeno, temveč mora ostati stalna naloga podjetij, da izpolnjujejo organizacijo in iščejo boljše, uspešnejše načine nagrajevanja. Če bomo šli po tej poti, lahko pričakujemo v naslednjih letih precejšen dvig storilnosti in hkrati seveda tudi zboljšanje zaslužkov.

TE DNI PO SVETU

Kakor piše diplomatski urednik londonskega »Timesa«, je britanski zunanji minister Selwyn Lloyd v razgovoru z nekim dopisnikom v Zenevi izjavil, da je treba imeti sodelovanje Jugoslavije na konferenci zunanjih ministrov v Zenevi za utemeljeno težko, ki bi jo bilo treba upoštevati, če se bo sedanja sestava konference razširila. O tem vprašanju je pisal tudi dnevnik »Scotsman«, ki pravi, da je britanska vlada pripravljena, če se bo pokazala potreba, podpreti kandidaturu Jugoslavije, tako za sodelovanje na konferenci zunanjih ministrov kakor tudi pozneje na državniški konferenci. To vprašanje postaja zlasti aktualno pred začetkom druge faze pogajanj v Zenevi, kjer bi, kakor sodijo v Londonu, lahko dežela, ki ni odvisna od blokov, znatno prispevala k odstranitvi blokovske zaostrenosti.

V sredo so na washingtonskem pokopališču Arlington svedeno pokopali posmrtno ostanke bivšega ameriškega zunanjega ministra Johna Fosterja Dullesa. Ob tej priložnosti je predstavnik Bele hiše sporočil, da se bo predsednik Eisenhower sestal danes, v petek z zunanjimi ministri ZDA, Velike Britanije, Francije in Sovjetske zveze.

iz naših krajev

priredil več ekskurzij v nekatere tovarne in podjetja. Tako so obiskali Železarno Jesenice, »Iskro« Kranj, elektrarno »Sava« v Kranju, Tovarno čokolade, Tovarno industrijske opreme in Tovarno pletenin in nogavic v Lescah.

KROMPIR IN KOLORADSKI
HROŠČ

Širom po Gorenjski je letos krompir lepo ozelenel. Pridni kmetovalci so ga prvokrat že okopali in mu tako rast še pospešili. Več pozornosti kot lani pa bodo morali kmetovalci posvečati koloradskemu hrošču in mrčes pravočasno uničevati. Zadržuje naj že sedaj skrbijo, da bodo imele na zalogi dovolj sredstev za zatiranje koloradskega hrošča.

SPOMIN NA PREHODE

ČEZ MEJO

Na zadnjem sestanku odbora za proslavo 40-letnice KPJ v Tržiču so pregledali končni spis najvažnejših dogodkov, ki so bili na tem območju od 1919. do 1941. leta. Med dogodki, ki jih nameravajo posebej obeležiti, je tudi spomin na ilegalne pohode čez mejo. Spominu se bodo oddolžili s tem, da bodo 22. julija — na Dan vstaje, odkrili spominsko ploščo v Podlublju. Tam je bila pot čez Begunjščico. Preko ilegalnih prehodov so komunisti nosili čez mejo marksistično literaturo, kar je bilo v dobi protiljudskih režimov velike važnosti za revolucionarno gibanje pri nas.

Koledar dogodkov iz NOV bodo uredili posebej.

AMATERJI SLIKARJI

V TRŽIČU

Tržiška »Svoboda« je priredila razstavo slikarjev — amaterjev Gorenjske, ki jo domačini obiskujejo v velikem številu. Skupno je razstavljenih 30 del raznih amaterjev z Jesenic, iz Kranja, Tržiča, Škofje Loke in drugih krajev. Slike obravnavajo tematično iz delavskega življenja in naprednega gibanja v predvojni letih.

PIONIRSKO SREČANJE ZA
DAN MLADOSTI

V počastitev Dneva mladosti in rojstnega dne maršala Tita sta pionirska odreda »Crni« iz Predoselj in »Stane Kavčič« s Primskovega skupno z upraviteljstvi šol in šolskih odborov organizirala lepo proslavo pri Sorlijevem mlinu na Primskovem. V tem mlinu je 21. marca 1944. zasedal okrožni partijski in mladinski komite, na katerem so razpravljali o dokončnih akcijah za osvoboditev domovine. Konferenca je bila izdana. Okupator in domači izdajalci so ustrelili nekaj najboljših partijskih in mladinskih voditeljev, med katerimi je bila tudi Milena Korbarjeva, tov. Lombar in drugi. Pionirji so izvedli kulturni spored, nato pa še športna tekmovanja.

TOVARNA »STANDARD« IN

LJUDSKA TEHNIKA

V začetku letošnjega leta je delovni kolektiv tovarne »Stan-

dard« ustanovil društvo Ljudske tehnike, ki je takoj pričelo z delom. Člani društva so organizirali dvomesečni strokovni tečaj za usposabljanje kvalificiranih strojarjev. Obiskovalo ga je 18 članov. Pred dnevi so polagali strokovne izpite in jih z uspehom zaključili.

STRELSKA DRUŽINA V TR-
BOJAH JE DOBILA
STRELIŠČE

Minulo nedeljo je strelska družina »Jenko Vinko« iz Trboja odprla novo strelišče za malokalibrsko puško ob strugi reke Save. Gradili so ga strelci z lastnimi sredstvi, pretežni del s prostovoljnimi delom.

OBRAZI IN POJAVI

»VLJUDNOST«
V ENEM DEJANJU

PRIZORIŠČE: pisarna katastrskega urada kjerkoli — lahko tudi na Občinskem ljudskem odboru v Škofji Loki. — ČAS: 27. aprila letos ob 8. uri.

OSEBI: Uradnica, ki ima o vljudnem občejanju z ljudmi napadne pojme. Stranka: ki ima o vljudnem občejanju z ljudmi pravilne pojme.

Omenjenega dne je Stranka plaho pritiskala na kljuko katastrskega urada. Potem je Uradnici vljudno pojasnila svojo željo. Povedala je, da je kupila njivo s tako in tako površino. Zda ji pa rada vedela, kako njiva leži, oziroma kolikšni sta dolžina in širina zemlje. In še to je povedala, da ji sosed meje noče pokazati. Mudi se. Čas priganja in njivo je treba zorati... obdelati.

Dejanje je steklo. Pravilno in gladko kot bi bilo ukrojeno po dramaturških zakonih.

Uradnica: Nobenih podatkov vam ne dam. Kaj vam le pride na misel. Da se boste potem s sosedji prepirali in natolcevali.

Stranka: Potlej mi pa, prosim, povejte, ke lahko dobim te podatke.

Uradnica: (osorno) Kaj jaz vem. Me nič ne briga.

Stranka: (moledujoče) Na neki način moram le priti do podatkov. Kako naj sicer izvem, kolikšna je površina njive.

Uradnica: To že veste. 309 površinskih metrov. Kaj še hočete.

Stranka: (obupano) Po vašem mišljenju je torej vseeno, kako zorjemo njivo: po dolgem ali počez. Kajne — glavno, da dobimo 309 površinskih metrov. Kaj pa sosednje parcele? Po pomoti lahko zorjemo vanje.

Uradnica: (glas se ji med histeričnim poskakovanjem po stolu povzdigne v vrečeči crescendo) Storitve kakor veste in znate! Kaj me briga. Me čisto nič ne briga. Me prav čisto nič ne briga...

Stranka: (se plaho umika proti vratom) Hvala lepa, na svidenje! Uradnica: (ko je stranka med vrati — s tulečim glasom) Me prav čisto nič ne briga...

Konec

Premislite in presodite!

S. Š.

ZRELOSTNI IZPIT

5 maturantov-15 odgovorov

Za dijake četrtil razredov gimnazije bo čez nekaj dni konec šolskega leta. Toda najtežje delo zanje se bo potem šele začelo in v Kranju bodo 15. junija maturanti, pred komisijo za zeleno mizo, reševali zamotane probleme. In ko smo pred dnevi imeli z njimi kratek razgovor, so bili vsi veseli obrazov z rdečico na licih. Želimo jim, da bi bili prav takšni tudi pri zrelostnem izpitu, saj jim bo potem lažji tudi odgovor na sleherni vprašanje. Brez daljšega razmišljanja in z lahkoto so odgovorili na petnajst vprašanj, ki pa jih seveda ne smemo vzporejati z maturitetnimi.

Najboljši filmski igralec?

»François Arnoul. Njena igra je odlična in običajno igra pozitivne ženske vloge s katerimi odkriva probleme, ki tudi nas zanimajo.«

Najbolj popularni Tržičan.

»Predsednik ObLO Tržič, Lovro Cerar.«

MAJDA OBLAK

Kateraga profesorja najbolj ceniš?

»Prof. Branka Prekorška, ki je nepristranski, njegove razlage iz prirodoznanosti pa so nad vse zanimive.«

Najboljši predmet?

»Kemija; le-ta za mene nima nerešljivih problemov.«

Najbolj nezaželen predmet?

»Za fiziko že od nekdaj nimam smisla in tudi ne razumem jo kot bi bilo treba.«

MARIJA ROŽMAN

Kakšen bo uspeh kranjskih dijakov ob koncu šolskega leta?

»V mojem razredu — 4.c — bo nekaj nezadostnih, vendar pa večina ne bo imela popravnih izpitov.«

Ali bi bil uspeh lahko boljši, morda nadpovprečen?

»Menim, da je napovprečen uspeh nemogoč. Vedno je v razredu nekaj takšnih, ki se za šolo ne zanimajo dovolj, ali se ne morejo, na nekatere ob koncu leta vpliva tudi pomlad, kar je normalno.«

Kako se pripravljate na maturito?

»Trenutno moramo predelati še precej redne snovi, vendar smo že pričeli s ponavljanjem.«

DUŠAN OGRIZEK

Delo oblastnih, družbenih in političnih organov v kranjski občini.

»Ker sem pred maturo, sedaj družbenega gibanja morda ne spremljam zadostno. Komunizem vsekakor ne bi napredoval, če bi delo omenjenih organov ne bilo pozitivno. Zlasti vsestranski napredek je občutiti v zadnjih dveh, treh letih, medtem ko imam občutek, da ponekod še pretirano vlada birokracija (na primer v gradbeništvu).«

In kaj meniš o kulturno-prosvetnem delu?

»Z izgubo poklicnega Prešernovega gledališča je živahnost na tem področju precej utrpela in so vsa številna gostovanja le delno nadomestila. Pohvaliti moram aktivnost Glasbene šole.«

Kaj pa šport?

»Uspehi kranjskih športnikov so nesporni, vendar množičnost še ni zadovoljiva. Vzrok tega so neprimerna igrišča in sploh pomanjkanje športnih objektov.«

MARJANA RUTAR

Kaj lahko da srednja šola?

»Osnovo — široko izobrazbo — potrebno za nadaljnji študij.«

Odločitev po maturi?

»Najprej uspešno opravljen zrelostni izpit.«

Torej brez določenega načrta?

»Načrt imam, vendar o njem nerada govorim.«

MARTIN TOMAŽIČ

B. Fajon

LJUDJE IN DOGODKI

Med skandinavskimi prijatelji

V torek je odpotoval podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj s spremstvom na večdnevni prijateljski obisk v skandinavske dežele — Dansko, Norveško in Švedsko. Na poziv vlad treh skandinavskih dežel se bo tam mudil konec maja in začetka junija. S tem bo podpredsednik Kardelj vrnil obisk, ki so ga napravili leta 1957 in 1958 v naši deželi predsedniki vlad Danske Hansena, Norveške Gerhardsena in Švedske Erländera.

Tudi ta obisk sodi v vrsto pozitivnih naporov jugoslovanske zunanje-politične aktivnosti, ki si prizadevajo vzpostaviti čim tesnejše odnose na temelju enakopravnosti z vsemi deželami ne glede na njihovo notranjo družbeno in politično ureditev. S tremi deželami na severu Evrope, z Dansko, Norveško in Švedsko, nas vežejo marsikateri stične točke skupnih interesov, predvsem pa nas združuje podobni problemi malih dežel pri njihovem uveljavljanju v današnjem svetu in v boju za samostojnost in neodvisnost. Res je, da je zgodovinski razvoj teh dežel v zadnjih stoletjih potekal docela

drugače kot jugoslovanskih narodov, da so njihovi problemi spričo drugačnega zemljepisnega položaja posebnosti, da je njihova družbena ureditev različna od naše.

Vse to pa nas ne moti v pričanju da je treba med vsemi deželami navezati prijateljske odnose. Saj so drugače pogledi na številne mednarodne probleme skupni, zlasti pa je vsem skupna želja po mirnem razvoju in enakopravnem sodelovanju. Vse te dežele se zavedajo, da je danes mir nedeljiv, da je v atomski dobi vsak poskus nasilnega reševanja mednarodnih sporov enak pogubi človeštva, da je zato nujno treba polskati pota za miroljubno sodelovanje.

Na dnevnem redu sedanjega obiska podpredsednika Kardelja bodo predvsem politični razgovori o problemih, ki zanimajo prizadete države. Predvsem bo govora o nadaljnjem utrjevanju že zdaj dobrih odnosov, saj v medsebojnih odnosih ne moremo zaznamovati nikakršnih velikih nesporazumov. Prav tako pa se bodo skandinavski in jugoslovanski predstavniki pogovarili o najvažnejših mednarod-

nih vprašanjih, mimo katerih ne more danes skoraj nobena država. Takšno medsebojno seznanjanje, zlasti med deželami, ki ne gledajo povsem enako na številna pereča mednarodna vprašanja, je lahko samo izredno koristno za vsklajevanje njihovih naporov pri miroljubnem reševanju mednarodnih problemov.

Jugoslavija se je vedno zavzemala za osebne stike med vodilnimi in odgovornimi državniiki raznih dežel, saj je neomajno prepričana, da je to najboljša pot za odstranjevanje medsebojnega nezaujanja, ki se je nakopičilo v zadnjih letih hladne vojne, in za postopno premagovanje težav in ovir na poti k sporazumnemu reševanju perečih mednarodnih problemov.

Zato smo prepričani, da bo tudi sedanj obisk prispeval znaten delež ne samo k poglobljanju prijateljskih odnosov med skandinavskimi deželami in Jugoslavijo, pač pa tudi k splošnim miroljubnim prizadevanjem v svetu za utrditev mira in okrepitev enakopravnega sodelovanja.

Pred sejo ObLO Kranj o kmetijstvu 10 odstotkov narodnega dohodka iz kmetijstva

Na dnevnem redu včerajšnje seje Občinskega ljudskega odbora Kranj je bilo med drugim tudi poročilo o problemih in nadaljnjem razvoju kmetijstva v kranjski občini.

Poročilo ugotavlja, da so kmetijske zadruge kranjske občine imele 1. januarja letos 19 traktorjev. Z ozirom na obdelovalne površine je to še zdaleč premalo. Razen tega so bili traktorji v preteklem letu zelo slabo izkoriščeni. Na področju občine so traktor uporabljali le za oranje na 406 hektarih, za branje in kultiviranje na 117 hektarih in za žetev na 122 hektarih. Traktorje so vse preveč uporabljali za prevoze, čisto pa so tudi pokvarjeni stali v garažah.

Vzroki za tako slabo izkoriščenost traktorjev so znani. Razen razdrobljenosti obdelovalnih površin, pomanjkanja priključkov, visokih cen traktorskih uslug in ostalih objektivnih težav so vzroki za to tudi v neaktivnosti in slabi pripravljenosti nekaterih zadrugarnih upravnihih strokovnih vodstev pri pospeševanju te dejavnosti.

Poročilo pravi nadalje, da kmetijske zadruge kranjske občine povezuje skupno 2132 kmečkih gospodarstev, kar je 81 % vseh zasebnih kmečkih gospodarstev v občini. V posameznih zadrugah se odstotek včlanjenih gospodarstev giblje med 42 in 100. Najslabše je v Zalugu (42 %), Predosljah (46 %), v Mavčičah (60 %), na Brnikih (62 %) in v Cerkljah (63 %). Prednjačijo pa kmetijske zadruge Kokra in Podblica (100 %), Zabanica (97 %), Naklo (95 %), Podbrezje (98 %), Predvor in Voklo (93 %) in Kranj (90 %).

INFORMACIJE PRED GORENJSKIM SEJOM

- Prijave za sodelovanje na letošnjem Gorenjskem sejmu so v polnem teku. Skupno je bilo povabljenih k sodelovanju nad 300 gospodarskih organizacij iz vse države, razen tega pa tudi turistične zveze iz vse države. Doslej je prijavo svojo udeležbo nad 100 podjetij in Turistične zveze Makedonije, reškega turističnega bazena in s področja Dolenjske in Štajerske.
- Izdelani so dokončni načrti za ureditev sejmišča, ki bo v vseh prostorih obeh osnovnih šol v Komenskega ulici in v avli nove Tekstilne šole. Izdelan je tudi načrt za povezavo obeh delov sejma s stojnicami, s skupnim ozvočenjem in s posebno razsvetljavo.
- Skupna površina vseh razstavnih prostorov na letošnjem sejmu bo presegala 8000 kvadratnih metrov.
- Na letošnjem sejmu je predvidena tudi udeležba vseh proizvajalcev tobačnih izdelkov v državi za degustacijami njihovih izdelkov.
- Uprava sejma vodi uspešne razgovore z upravami Tržaškega in Celovškega velesejma za medsebojne izmenjave sejmskega gradiva in turističnih edicij. V sodelovanju s tamkajšnjimi turistično-potovalnimi agencijami pripravlja uprava tudi poseben program potovanja in obiskov na sejmu, ki bodo povezani z ogledom turističnih lepot Gorenjske.

T.

Ukrepi za izboljšanje preskrbe z govejim mesom

V zveznem državnem sekretariatu za blagovni promet je bilo posvetovanje z državnimi sekretarji za blagovni promet ljudskih republik o nekaterih tekočih vprašanjih tržišča.

Na posvetovanju so ugotovili, da je preskrba mest z vsemi vrstami mesa, razen z govejim mesom, dobra. Pudarili so tudi, da se kmetijske organizacije zelo zanimajo za organizirano pitanje svinj in goved, kar daje upanje, da se bo povečala proizvodnja in izboljšala preskrba z govejim mesom.

Zaradi boljše preskrbe je bil že pred nedavnim kontingentan izvoz goved in govejega mesa. Določili so, da je treba izvoz govedinam zadovoljiti iz organiziranega pitanja. Izvoz s trgov ali izven organiziranega pitanja (od koder v glavnem izvira pre-

skrba mestnega prebivalstva) je omejen na 15.000 ton goved in govejega mesa.

Na posvetovanju so tudi ugotovili, da je povečanje dogovorjenih odkupnih cen goved na 10 dinarjev pri kilogramu upravičeno in ustreza potrebi vsklajevanja cen goved s ponudbo na tržišču ter s cenami svinj in drugih vrst živine.

Kot pozitivno so ocenili, da se promet vse bolj orientira na pogodbe s proizvajalnimi organi-

GOSPODARSKE VESTI

Lani so v vsej državi nakopali 18.986.000 ton premoga, kar pomeni povprečno na prebivalca v državi že nad tono. V primerjavi z letom 1957 so lani nakopali za dobro desetino več premoga. Letos pa bodo rudarji še bolj izkoriščali zmogljivosti premogovnikov. V načrtu je, da bodo v vsej državi nakopali 20.270.000 ton premoga (1.300.000 ton črnega, 6 milijonov 900.000 ton rjavega in 10.070.000 ton lignita).

Največja perutninarska farma v Sloveniji, v Zalugu pri Ljubljani, bo ob koncu tega meseca dala na trg prvih 1500

Razvoj turizma je tesno povezan z izgradnjo najrazličnejših turističnih in športnih objektov. Tej resnici v prid moramo zapisati, da je zadnja leta tudi program turističnih in športnih objektov v kranjskem okraju zaživel v mnogo obetajočih akcijah in uresničitvah. To pot naj bo beseda zgolj o žičnicah.

Žičnica Vitranc v Kranjski gori že dlje časa s pridom opravlja svojo nalogo. V bližnji prihodnosti pa bo dobila svojo dokončno podobo. Tu so mišljene predvsem izboljšave — tri razgledne točke. — Otvoritev teh razgledišč bo v soboto, 6. junija ob 11. uri. Izstopna postaja bo dobila tudi okrepčevalnico. Novost utegne biti tudi bližnjica, ki bo povezala izstopno postajo žičnice Vitranc z Vrščem.

Pot bo vodila pod Mojstrovko na Rušje in odtod na Vrščem. Dosedanja pot po cesti iz Kranjske gore na Vrščem, ki zahteva tri ure peš hoje, bo s to bližnjico skrajšana na uro in pol.

V Beogradu in Ljubljani o tarifnih pravilnikih

Predvčerajšnjim, 27. maja je o tarifnih pravilnikih razpravljala Ljudska skupščina Slovenije. O tem je istega dne razpravljala tudi Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu.

Pred Ljudsko skupščino Slovenije sta o tarifnih pravilnikih govorila sepratar za delo LRS Janko Rudolf in podpredsednik Ljudske skupščine Stane Kavčič.

Stane Kavčič je med drugim omenil, da so že danes vidni pozitivni uspehi ob prehodu na novi način nagrajevanja. To se kaže zlasti v tem, da kolektivni v večini iščejo načine za boljše gospodarjenje in za večjo produktivnost v samih kolektivih, ne iščejo pa načinov »od zgoraj«. Hkrati pa je omenil, da smo šele na začetku svojega dela. Razumljivo je, da ne moremo v petih ali šestih mesecih rešiti tega, česar nismo zmogli v 10 ali 12 letih. Zato po njegovih besedah ne bi smeli biti prestrogi do nekaterih pomanjkljivosti, temveč se učiti na dobrih, pozitivnih primerih, ki pa jih je precej.

Tovariš Janko Rudolf pa je omenil tudi nekaj števil. Do 25. maja so bili skoraj v vseh gospodarskih organizacijah razobešeni tarifni pravilniki. Do tistega dne je 789 gospodarskih organizacij ali 36, % že predložilo pravilnike v odobritev. V okraju Kranj je pravilnike predložilo 66 podjetij ali 30,4 %. Potrjenih pravilnikov je seveda manj.

zacijami. Vendar so glede na to, da imajo živinski trg in sejmi še vedno pomembno vlogo v preskrbovanju, prišli do zaključka, da je treba izboljšati organizacijo teh trgov in sejmov. Na teh trgih in sejmih je treba imenovati posebne komisije, ki bodo klasificirale živino in skrbale za izvajanje ostalih ukrepov tržnega reda. Organizacija teh trgov in sejmov ter komisije morajo biti v pristojnosti ljudskih odborov.

piščancev za cvrtje. Poskusna farmska reja se je začela 1. marca. Do konca leta, ko bodo zgrajene vse stavbe, bodo dali na trg okoli pol milijona piščancev, prihodnje leto pa bo zmogljivost farme že nad milijon piščancev.

Lani so v Makedoniji vložili v kmetijstvo 6 milijard 946 milijonov dinarjev ali nad 2 milijardi več kakor predlanskim. Po petletnem načrtu bodo do konca leta 1961 vložili v kmetijstvo 32 milijard 800 milijonov dinarjev. Do konca leta 1958 so že uporabili 11 milijard 340 milijonov dinarjev.

Pred časom smo že pisali o gradnji žičnice na Vogel. To pot bomo lahko postregli z otipljivejšimi podatki. — Začetek žičnice na Vogel sega v leto 1953, ko je Planinsko društvo »Železnica« iz Ljubljane nameravalo zgraditi ta športni objekt. Zavoljo finančnih težav pa gradnje ni bilo moč uresničiti, dasiravno so za pripravljalna dela in za začetek gradnje porabili okrog 18 milijonov dinarjev. Pred časom pa je misel o gradnji žičnice znova zažvela. Sestavili so pripravljalni odbor, ki je pregledal prvotne načrte. Strokovnjaki so ugotovili, da ne ustrezajo v celoti in da bodo potrebne revizije. Vse pa kaže, da se je investor ObLO Bohinj lotil izgradnje žičnice zelo nestrno. — Žičnico obravnava kompleksno. Določene povedano: hkrati z žičnico so začeli misliti tudi na objekte, ki bodo za življenje žičnice neizogibno potrebni. Tu je mišljena predvsem gradnja Doma na Voglju, ki ga bodo gradili hkrati z žičnico, če bodo seveda dopuščale finančne zmogljivosti.

Predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanovič pa je na seji sveta omenil, da je ponekod prišla do izraza težnja po neupravičenem zviševanju tarifnih postavk, kar je v glavnem posledica slabega vpliva delavskih svetov in drugih političnih organizacij v podjetjih. Dejal ja, da je treba take tarifne pravilnike zavračati.

ZAPOSTAVLJANJE KNJIZNIC

Na seji Sveta za kulturo in prosveto pri OLO, ki je bila v sredo popoldne, so ugotavljali, da nekateri ljudski odbori ne dajejo potrebne pomoči ljudskim knjižnicam. To zlasti velja za knjižnice na podeželju, kjer je njihova vzgojna vloga še posebno važna.

šport - šport - šport - šport - šport Športni teden v Križah

Z Dnevom mladosti je mladina iz Križ začela športni teden, ki ga prireja TVD »Partizan«. V razgovoru z načelnikom društva Kristom Kokaljem smo zvedeli naslednje:

POŽRTVOVALNOST — tovariš Kokalje je vzel 7 dni rednega dopusta, da bi la športni teden uspel

»Športno življenje na našem področju se je v zadnjem času močno razmahnilo. Prav zaradi tega smo v počastitev Dneva mladosti priredili tudi športni teden. Tekmovanja v odbojki, namiznem tenisu, streljanju, roketu in šahu se vrste vsak dan. Nastopajo domači tekmovalci in tekmovalci iz Golnika, Du-

pele, Tržiča in pripadniki JLA. Osrednja prireditelja ob zaključku tedna bo v nedeljo z razvijanjem društvenega prapora, ki mu bo kumoval sekretar OOSZDL Franc Popit, in telovadnih nastop. Le-tega se bodo razen domačinov udeležili tudi člani društev »Partizan« z Gorenjske, ki bodo sodelovali na Zveznem zletu v Beogradu. Za domačine pa ne bo nič manjšega pomena nova telovadnica, velika pridobitev za Križe. Z novim objektom bo telesna vzgoja postala še živahnjša, čeprav je bilo v društvo že doslej vključenih 250 članov.

»Kdo vam je pomagal urediti novo telovadnico in dal sredstva za izvedbo športnega tedna?«
»Od občinskega ljudskega odbora smo dobili 2 milijona dinarjev, kar nam je zadostovalo, da smo svoj cilj lahko začeli uresničevati. Morali pa smo precej pomagati tudi s prostovoljnimi delom; pomagale so nam tudi terenske organizacije in nekatera podjetja.

Za izvedbo športnega tedna so nam priskočili na pomoč vsi domačini in garnizon JLA Križe.

DELO AVTO-MOTO DRUŠTVA ŠKOFJA LOKA SE JE VSESTRANSKO RAZGIBALO
Živahno delo Avto-moto društva Škofja Loka je v letu 1959 močno razgibalo svoje člane.

V tem letu so priredili tečaj za voznike - amaterje. Aprila je prišel delovati tudi tečaj pri članih AAMD — delavci v »Gorenjski predilnici«, ki ga poseže 27 članov. Tudi mopedisti so organizirali tečaj iz predmeta »Prometni predpisi«. V maju je opravilo izpit 34 obiskovalcev.

Ob 40-letnici KPJ Da ne pozabimo

Junija se bo prebivalstvo našega okraja med drugim spominjalo tudi naslednjih dogodkov:

● Pomladi 1937 je bila partijska konferenca v Završnici. Tej konferenci so prisostvovali Edvard Kardelj, Stane Zagar, Vencelj Perko, Albin Pibernik, Ivan Bertoncelj, Viktor Stražisar, Alojz Justin, Jože Ažman in drugi. Razpravljali so med drugim tudi o proslavi 30-letnice SMRJ na Jesenicah.

● Junija 1937 je bilo pod vodstvom Partije v Trzinu ustanovljeno kulturno prosvetno društvo »Vzajemnost«, katere tajnik je bila Tonča Mokorel.

● 18. junija 1942 je bil na Kalish formiran Kokrški bataljon in hkrati tudi Kokrški odred. — Komendant bataljona je bil Franc Šiška-Crto, komisar pa je bil Stefe Anton-Kosta. Komendant odreda je bil Tomaž Knave, komisar odreda pa tovariš Ivan Bertoncelj-Johan.

● 28. junija 1942 je drugi bataljon I. grupe odredov napadel nemško postojanko v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem. Napadala je poljanska četa. — Skofješka četa in Selška četa pa sta blokirali Skofjo Loko in Poljane. V akciji je padlo 40 Nemcev. Borbo sta vodila komandant Vlado Starec-Fazan in komisar Maks Krmelj.

● Junija 1942 so partizani Cankarjevega bataljona porušili in požgali železniški most v Mostah pri Zirovnici. Kot represalije na to akcijo so Nemci 1. julija ustrelili pod tem mostom 29 talcev.

● Junija 1942 je bil na Poljudi organiziran Prešernov bataljon. Ta bataljon so tvorili v glavnem tovariši iz okolice Gorij in Bleda. Za komandanta je bil postavljen Andrej Zvan-Boris, za komisarja pa je bil določen tovariš Krajc.

● 13. junija 1943 je bila v Davči ustanovljena Prešernova brigada. Ta se je proslavila v borbah na Gorenjskem, Dolenjskem in Primorskem.

● 21. junija 1944 je bil na Pševem pri Javorniku iz zasede ustreljen Ivo Slavec-Jokl, doma iz Struževke pri Kranju, sekretar Okrožnega komiteja. Po vojni je bil proglašen za narodnega heroja.

Največji uspeh društva je delo s pionirji, saj se je v društvo vpisalo 120 najmlajših, želja po vpisu pa je vedno večja. Od 120 prijavljenih je do sedaj položilo izpite za prometno značko 42 obiskovalcev tečaja. Člani AMD so dali nad 100 ur predavanj, ki jih je poslušalo 1170 učencev. Za teden vstopa v prometno sezono je odbor AMD organiziral dve desetini pionirjev - prometnikov in dal za njih izdelati uniforme. S poklicnimi uslužbenci LM sedaj urejajo promet v Škofji Loki. Sodelovali so tudi v paradi mladosti v Kranju.

J. H.

TABORNIKI SO TEKMOVALI

Odred tabornikov »Severna meja« iz Tržiča je pod pokroviteljstvom okrajnega starešinstva tabornikov za Gorenjsko izvedel dne 16. maja in 17. maja gorenjsko prvenstvo v orientacijskem pohodu za leto 1959. Razen domačih ekip se je tega tekmoovanja udeležila tudi ženska ekipa iz Kranja.

Rezultati — moški: 1. Tržič 405 točk; ženske: 1. Tržič 332, 2. Kranj 327 točk. Teden dni kasneje pa je odred »Severna meja« pripravil republiško prvenstvo. Udeležili so se ga lahko le prvaki okrajnih starešinstev. Starešinstvo Kranj sta zastopali ženska in moška ekipa Tržiča. Proga je bila dolga 25 km za moške in 16 km za ženske. Naloge so zajemale znanje iz topografije, prve pomoči in iz zgodovine ZKJ.

To tekmovalje je bilo v počastitev V. festivala »Bratstva in enotnosti« in rojstnega dne maršala Tita.

Rezultati — moški: 1. Tržič 992 pred Mariborom z 840 točkami; ženske: 1. Tržič 788, 2. Maribor 636 točk. Ženske iz Kranja so izven konkurence dosegle 789 točk.

D.

OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot št. 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljen 10, ostalo 12 din od besede; naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je 397, uredništva 475.

Prodaja novo prepletkano in odlično ohranjeno moško kolo samo za 15.000 din. Naslov v oglašnem oddelku.

Prodajam travnik med Senčurjem in Kranjem, radio »Kosmaj«, motorno kolo, DKW 250 ccm z amortizerji, moped »Illo«, moško kolo in 2 postelji z omarami. Vodopivčeva 13, Kranj. 3431

Kupim dobro kozo mlekarico. — Zadnikar Franc, Potoče 24, Pred-dvor. 3432

Nudim nagrado tistemu, ki prekrbi starejši ženski sobo, kuhinjo s pritlikinami v Škofji Loki. Ponudbe oddati v oglašni oddelček pod »Nagrada 30.000 din«. 3445

Kupim dobro ohranjen »Opel Record«, »Fiat 1100« ali »Volks-wagen«. Dr. Praprotnik, Žeškova 5, Kranj. 3446

Kupim enostanovanjsko hišo — lahko tudi nedograjeno od Ljubljane do Kranja. Ponudbe poslati v ogl. odd. pod »Cena«. 3447

Prodajam otroški avtomobilček na pedale. Hostar Anton, Mandelčeva št. 4, Kranj. 3448

Prodajam nekaj črne detelje in seno med Trbojmi in Voklem. Naslov v ogl. odd. 3448

Prodajam dobro ohranjen desni vzdoljni štedilnik. Naslov v oglašnem oddelku. 3450

Zelo poceni prodajam ogrodje za gostilniški štedilnik na 3 in pol plošče, kmečki voz in popolnoma nov plašč (gumo) za avto 5 krat 25 krat 16 in različno konjsko opremo. Kobal Franc, Jesenice. 3451

Prodajam dobro ohranjeno moško kolo znamke »Torpedo«. Naslov v oglašnem oddelku. 3452

Prodajam »Singer« šivalni stroj z dolgim čolnikom. Naslov v oglašnem oddelku. 3453

Ugodno prodajam 4 lepe umetno kovane okenske mreže 94 krat 78 cm, 2 železni postelji, emajlira-

IZID ŽREBANJA JUGOSLOVANSKE LOTERIJE

Srečke, ki se končujejo na številke so zadele dobitke din:

90	600
30	800
010	2.000
7050	20.000
52620	40.000
305830	200.800
351	2.000
021	8.000
521	4.000
4651	10.000
5511	30.000
49911	60.000
404531	500.000
7002	20.000
07072	40.000
47442	40.000
52982	80.000
54182	60.000
75292	40.000
412172	300.000
94813	40.000
13893	100.000
20393	60.000
57403	80.000
94933	100.000
97103	100.000
103923	300.000
204103	1.000.000
54	400
924	5.000
5	200
5795	10.200
56095	40.200
004015	200.200
56	2.000
196	2.000
65066	40.000
74026	80.000
754846	300.000
7	200
3777	30.200
9677	10.000
10647	60.200
76277	60.200
276627	800.200
68	400
88	1.000
64328	80.000
057648	200.000
276088	601.000
323398	400.000
529	4.000
999	2.000

no vodno školjko in skoraj nov komat za manjšega konja. Pavel Hrovat, Jesenice, Gosposvetska 41. 3454

Prodajam posestvo (5 ha zemlje). Naslov v ogl. odd. 3455

Prodajam veliki panj čebel z 18 sati. Naslov v ogl. odd. 3456

Iščeva pošteno žensko najraje upokojenko za varstvo otroka in pomoč v gospodinjstvu. Križaj Franc, Milje 20. 3457

Trgovsko podjetje »SLOVENIJA-SPORT« poslovalnica Kranj, sprejme v službo verzirane prodajalke. Ponudbe poslati na upravo podjetja. 3458

Brivski pomočnik vojašine prostiše primerno službo ali gre začasno v pomoč. Naslov v oglašnem oddelku. 3459

Nudim sobo. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 3460

Nudim brezplačno stanovanje delavki. Ostalo po dogovoru. Rupa št. 15, Kranj. 3461

Nudim brezplačno opremljeno sobo in hrano. Ostalo po dogovoru. Minerska 5, Sl. Javornik. 3462

Kegljanje za koštruna bo v nedeljo zadnjega maja v gostilni na Bregu. Kegljači vabljeni. 3463

Vdova — šivilja želi spoznati moškega 60 let zaradi ženitve. Ponudbe oddati v oglašni oddelček s sliko. 3464

Gostilna Dolenc Jesenovec — Železniki bo od 1. junija 1959 do nadaljnega zaprta. 3465

Preključim št. bloka 40398 izdanega v Komisiji trgovini Kranj dne 19. marca 1959. 3466

Prodajam mrežni štedilnik 21 II 3 plošče levi z bojljem 150 l za oblogo z ploščicami skoraj nov po ugodni ceni. Sedej Ludvik, Sl. Javornik, Kidričeva 25. 3467

Prodajam otroško posteljo. Miklavčič, Koroška 12, Kranj. 3468

Prodajam dobri sadni mošt iz hrušk. Jan Alojz, Višelnica 12, Gorje. 3469

Prodajam rezkalni stroj in razdelilno glavo z nekaj manjkajočimi deli. Zajc Ivan, Žiri. 3470

Prodajam lončene kamine z sedem »Nove oblike«. Jože Mejjač, pečar, Savska 8, Kranj. 3471

Nudim brezplačno stanovanje in hrano tovarniški delavki. Ostalo po dogovoru. Prebačeva 41. 3472

Tovarniški delavec gre po službi pomagati v kmetijstvo. Naslov v oglašnem oddelku. 3473

Vestna mlajša hišna pomočnica dobi takoj službo pri zdravniški družini v Nemčiji. Ponudbe oddati v oglašni oddelček pod »Poštena«. Prispelje ponudbe so se izgubile. 3474

Tri kvalificirane trgovske pomočnike za železnico, specerijo in delikateso sprejememo takoj. Preskrba, Tržič. 3475

Najdeno moško kolo znamke »Rog« dobi v Nasovčah 19, Komenda. 3476

Prodajam stoječo travo v Britofu. Naslov v ogl. odd. 3477

Prodajam motorno kolo 200 ccm DKW. Naslov v oglašnem oddelku. 3478

Kupim Roller 150 ccm, nemške znamke »NSU«. Plačam takoj. Nade slo v oglašnem oddelku. 3479

RAZPIS

ZA TEČAJ POLITIČNE ŠOLE PRI CK ZKS (od 1. septembra 1959 do 31. januarja 1960)

Tečaj Politicne šole je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so se že uveljavili v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, sindikatih, društvih itd., in jim daje potrebno širše znanje iz politične ekonomije in znanstvenega socializma.

Prijave z osebnimi podatki, s podatki o dokončanih šolah, o osnovnem poklicu, zaposlitvi, višini mesečnih prejemkov ter tudi o stažu in funkcijah v političnih organizacijah in družbenih organih pošljite najkasneje do 30. junija 1959 na upravo politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 39 in tudi na svoj občinski komitej ZKS.

O sprejemu v tečaj in internat, ki je pri Politicni šoli, bo vsak posameznik pisмено obveščen in sicer najmanj 14 dni pred pričetkom tečaja. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem komiteju svojega področja.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše hčerke, sestre in svakinje MARIJE AZMAN,

upokojenke PTT
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo obsuli s cvetjem in spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo pa smo dolžni uslužbenec PTT za pozornost in izrečene poslovilne besede, nadalje pevcem društva »Enakost« in gospodu Blaju.

Zalujoča mama in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in brata JANKA SUMIJA

se najprizrečneje zahvaljujemo za izraze sožalja in sočustvovanja ter za spremstvo na pokojnikovi zadnji poti. Prisrčna hvala za darovano cvetje.

Posebej se še zahvaljujemo stanovskemu tovarišu podjetja »Klavinica« za poslovilne besede ob grobu.

Družina Sumi — Bizjak in ostalo sorodstvo

Kranj, 27. maja 1959.

Brata Slavko in Vilko Avsenik sta dobila zadoščenje

Njune pesmi - Murke, Rezka, Proti jutru - niso plagijat

Avsenikov kvintet je med našim ljudstvom, pa tudi že za mejami tako popularen, da so članki, ki so se pojavili konec lanskega leta v »Slovenskem poročevalcu« in ki so očitali bratoma Slavku in Vilku Avsenik, glede skladb in popevk »Tam, kjer murke cveto«, »Proti jutru« in »Rezka«, plagiatstvo, povzročili nemalo vznemirjenja. Brata Avsenik sta na te očitke odgovorila, proti piscu članka glede skladb »Proti jutru« in »Rezka« profesorju Simončiču Albinu iz Hrastnika pa sta vložila tudi tiskovno tožbo pri Okrožnem sodišču v Ljubljani.

V torek, 26. maja se je na glavni obravnavi končala ta pravda s porazom obdolženca, prof. A. Simončiča, ki je spričlo strnjanih strokovnih mnenj glasbenikov in skladateljev dr. Valensa Vodúška, Bojana Adamiča, Uroša Kreka in Rafaela Ajleca spoznal, da ni imel prav in da omenjeni skladbi nista žalovanje, ker je s svojimi očitki

plagiat. Obdolženec je izrazil obžalil brata Avsenika in se je zavezal to svoje spoznanje in obžalovanje tudi objaviti. Brata Avsenik sta nato tožbo umaknila.

Noben od zaslišanih glasbenih strokovnjakov ni mogel podpreti Simončičevih prvotnih trditve, da sta brata Avsenik povzela polko »Proti jutru« po »ländlerju« Ybbstaler Ländler, avstrijskega komponista Josefa Rostorferja in da sta uporabila za svojo »Rezko« pesem avstrijskega komponista O. Vogel »der Vuglbärbaam«. Po ugotovitvah izvedencev so med tema skladbama in med skladbama bratov Avsenikov občutne razlike v harmonski in melodični formalni strukturi, kakor tudi v gibanju melodične linije, da ne more biti govora o plagiatu. Tudi »Rezka« in »Proti jutru« imata morda skupne alpske folklorne elemente, vendar pa kažejo stvaritve bratov Avsenikov tudi dosti samobitnega, kar zveni domače, tipično sloven-

sko. Notalni zapis in interpretacija sta po mnenju izvedencev pri primerjanih skladbah različna, ie za uho laika so si nekateri deli teh skladb podobni.

Brata Avsenik sta na obravnavi tudi povedala, da kompozicij, po katerih naj bi napisala »Rezko« in »Proti jutru«, sploh nista še imela v rokah. Pojasnila sta tudi, da sta zahtevala pri Zavodu za zaščito avtorskih pravic zadoščenje glede prisvojitve njune kompozicije »Tam, kjer murke cveto« po Amerikancih Johnu Peconu in Luisu Trebarju, ki sta jo uporabila za popevko »Little Felle« in glede katere je neki drugi članek trdil, da sta si jo izposodila Avsenika za svojo »Murke«.

Brata Slavko in Vilko Avsenik sta torej v tiskovni pravdi proti prof. Albinu Simončiču dosegla popolno zadoščenje.

cinem. film »POTEMNELI ANGE-Li«.

NAKLO: 31. maja ob 17. in 19. uri amer. barv. film »BITKA V KLANCU«.

»KRVAVEC«, CERKLJE: 31. maja ob 17. in 19.30 uri ameriški barvni film »ZGODBA O GLENNU MILLERJU«.

BLED: 29. maja do 1. junija ameriški barvni film »DŽUBILI«. Predstave vsak dan ob 18. in 20.30 uri, ob nedeljah pa ob 10., 15., 18. in 20.30 uri.

RADOVLJICA: 29. in 30. maja ob 20. uri ter 31. maja ob 16., 18. in 20. uri amer. barv. film »NALOGA MAJORJA LEKSA«.

LJUBNO: 30. in 31. maja amer. barv. film »DVA TEDNA LJUBEZNI«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, ŠKOFJA LOKA: 29. do 31. maja ital. barv. film »SIMFONIJA LJUBEZNI«.

ŽIRI: 30. in 31. maja angleški film »SKOZI PEKLE«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 19.30 uri.

»DOM«, SOVODENJ: 30. in 31. maja »STOTNIK IZ KOPENICKA«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

DUPLICA PRI KAMNIKU: 30. in 31. maja amer. barv. film »TRDNJAVA SASKAČEVAN«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

GLEDALISCE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, dne 29. maja ob 20. uri — izven — »Koncert«. »Sestanek z Jazvom in izvedbi ljubljanskega Jazz ansambla. — Priredi kranjsko Akademsko društvo.

Sobota, dne 30. maja ob 20. uri — izven — Koncert moškega kornega zbora iz Celja.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V KRANJU

Poročili so se: Peter Jerala, kmetovalec in Terezija Černilec, gosp. pomočnica; Jožef Kozelj, kmetovalec in Vida Kotnik, kmetovalka; Jože Zagar, elektromonter in Marija Jagodic, kmetovalka; Jožef Podjed, tiskarski delavec in Antonija Galjot, laborantka; Aleš Ribnikar, kleparski pomočnik in Bernardka Rezar, perica; Alojzij Potočnik, šofer in Ivana Maselj, gosp. pomočnica; Miha Stenovc, česar in Julka Prosenec, gosp. pomočnica; Janez Beiedik, kmet in Cilka Bešter, poljedelka.

NA JESENICAH

Poročili so se: Anton Močnik, strojni ključavničar in Olga Podlipnik; Rudolf Kovač, pleskar in Marjeta Novak, uslužbenka.

Umrla je Valentina Križaj roj. Gajger, uslužbenka.

BODICE

△ To pot za spremembo eno »lovsko«, pa čeprav lovci ne bodo prizadeti. In čisto po pravici in resnici bom povedal — brez lovske latinščine.

Zgodba se je zgodila pred kratkim na strelišču Puškarne v Kranju. Prostor leži za sopslopjem Planike v Kranju, kjer domuje tudi Puškarna. Eden izmed puškarjev je tistega dne »nastreljeval« puško, kot pravijo puškarji v strokovnem jeziku. Nameril je v tarčo in ustrelil. Počilo je drugič... Puška mora pravilno nesti. Ko je nadebudni puškar spet pomeril v tarčo, mu je pa kot nalašč skočil pred muho zajec. Pritekel je bil iz hroste. Živa tarča je vse kaj drugega kot papir s črnimi in belimi krogi. Pa je naneslo tako, da je zajec srečal kroglo in plačal svojo objestnost z življenjem. Ko bi bile tam krog strelišča raz-

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 15., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA, 30. MAJA

8.05 »Mladina poje«; 9.30 Maja na revija slavnih virtuozov; 11.00 Hector Berlioz: Harold v Italiji; simfonija za violo in orkester; 11.45 Pionirski tednik; 12.00 Trio Bardorfer igra; 12.15 Kmetijski nasveti — Jaka Bogataj: O šolskih zadruhar; 12.40 Domači napravi pod zelenega Pohorja; 13.30 Dva prizora iz opere »Dalibor« B. Smetane; 14.15 Športna reportaža — Drago Bologlavac: Telesna vzgoja v Pomurju; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Glasbeni mozaik; 16.40 Zvočni za sobotno popoldne; 17.10 Pred Kongresom ZKS pri amaterskih pevcih in godbenikih; 18.00 Jezikovni pogovori; 18.15 Poje Gorenjski vokalni kvintet; 18.45 Okno v svet; 20.00 Pokaži, kaj znaš; 23.10 Do polnoči v plesnem ritmu.

NEDELJA, 31. MAJA

8.00 Mladinska radijska igra — Trnjulčica; 8.50 Antonin Dvořák: Trije slovanski plesi; 9.05 Zabavna matineja; 9.45 Samospevi Rada Simonitija; 10.00 Se pomnite, tovariši... Franc Vodnik: Radijski oddajnik; 11.00 Čarobne gosli; 13.30 Za našo vas; 16.00 Matija Maležič: V dolini Cabranke (reportaža); 16.30 Nekaj lepih melodij; 17.00 Johann Strauss: Glasbeni odlomki iz operete »Netopir«; 18.48 Kvintet bratov Avsenikov v vselem ritmu; 20.00 Melodije z orkestrom Hans Carste; 20.30 Luči velemesta; 21.00 Richard Wagner: Scene iz opere Tristan in Izolda; 22.15 Zaplešite z nami! 23.30 Popevke na tekočem traku.

PONEDELJEK, 1. JUNIJA

8.30 Pojo solisti zagrebške Oper; 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja; 9.40 Iz filmov in glasbenih revij; 10.10 Na obisku pri jugoslovanskih skladateljih; 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo; Vzdolž istrske obale; 12.00 Vesele citre; 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v juniju; 12.25 Skladbe Janka Gregorica in Slavka Korošca igra pihalni orkester JLA; 13.30 Poje zbor iz Dombrova p. v. Ceneta Matičiča; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Dva ljudska pesnika; 15.40 Listi iz domače književnosti — Tone Seliskar: Tema in svitanje; 16.00 V svetu opernih melodij; 17.10 Popevka tega tedna; 18.00 Radijska univerza — dr. Vilko Vujčič: Produktivnost in življenjski standard; 18.30 Športni tednik; 20.00 Venček narodnih; 20.45 Kulturna tribuna — dr. Stane Mikuz: Vprašanja sodobnega kiparstva — II.

postavljene vsaj table z napisom »Strelišče«, potem bi se ubogi zajec znabit ognil temu prostoru. Pa dvomim, da je žival znala brati. Menda je bila prav tako nevedna kot puškar, ki ni vedel, da je streljanje zajcev v lovopustu strogo prepovedano. — Dogodek pa je le dvignil precej prahu.

△ Toliko prahu pa le ni dvignil kot avtobusi na novi avto-busni postaji v Kranju. Kadar pripelje avtobus na postajo, se tako zakadi, da potniki komajda najdejo vrata v voz. Pravijo celo, da se je prenekateri potnik odpeljal z napačnim avtobusom, ker zaradi gostega prahu ni mogel prebrati napisa, kam je avto namenjen. — Sem rada radoveden, zakaj imamo v Kranju škropljeno cisterno. Če bi enkrat ali dvakrat na dan temeljito poškropili cesto, bi bili potniki, stanovalci ter uradi ob cesti zelo veseli.

NESREČE

ČE NI ZAVOR

V četrtek, 28. maja ob 9.50 uri je prišlo pred tovarno »Niko« v Železnikih do prometne nesreče, ki jo je zakrivil 38-letni kolesar M. M. iz Železnikov. Zalezel se je namreč v osebni avtomobil, ki je pripeljal iz Češnjice proti Železnikom. Za volanom je sedel M. K. iz tovarne »Elma« Črnuče. Nesrečo je zakrivil kolesar, čigar kolo ni imelo zavor, razen tega pa ni bil posebej več v vožnji s kolesom. Pred avtomobilom je začel kolebati in se končno zalezel v sprednji del. Razbil je vetrobran in pri tem utrpel hude poškodbe na glavi. Škoda na avtomobilu znaša 30

tisoč, na kolesu pa 5 tisoč dinarjev.

SAMOMOR ZARADI ŽIVČNEGA ZLOMA

V ponedeljek, 25. maja dopoldne se je v svojem stanovanju na Suhi pri Škofji Loki obesil 36-letni F. B. Pokojnik je bil poročen in brez otrok. Komisija, ki je prispela na kraj dogodka, je ugotovila, da je bil F. B. zaradi pretiranega študija, ker se je pripravljval na izpite, zelo živčen in je po vsej verjetnosti storil samomor zaradi živčnega zloma.

Pregled knjižničarstva v kranjskem okraju

Mnogo knjižnic-malo knjig

Kljub težavam ne manjka spodbudnih uspehov

Nedvomno sodi knjiga med najuspešnejše oblike izobraževanja, saj seže njen vpliv tudi v kraje, kamor ostale manj prožne oblike izobraževanja ne prodrejo. Zategadelj tudi ni naključje, da ima kranjski okraj 86 ljudskih, 22 strokovnih in eno študijsko knjižnico.

KAKO SO SE PORAJALE KNJIŽNICE?

Od sedanjih knjižnic, ki delujejo v kranjskem okraju, je najstarejša kapucinska knjižnica v Skofji Loki, saj datira v leto 1707. Njen knjižni sklad pa ni dostopen javnosti. Ostale knjižnice pa so bile ustanovljene dokaj pozneje. Leta 1904 je bila ustanovljena Ljudska knjižnica v Kranjski gori, 1907 Ljudska knjižnica Sora, dve leti pozneje je knjižnica na Rupi. Poslej je nastal premor do leta 1923, ko je bila ustanovljena ljudska knjižnica bolnišnice za TBC na Golniku.

KULTURNE NOVICE

● Od 3. do 17. avgusta bo v kranjskem gledališču v Moskvi mednarodni filmski festival. Doslej je svoje sodelovanje na festivalu prijavilo več kot 50 držav. Vsaka posamezna država lahko pošlje na festival en igrani in dva kratkometražna filma. Najboljši filmi bodo nagrajeni.

● Letošnje prireditve Sterijinega pozorja so v znaku proslave 450-letnice rojstva komediografa Marina Držića, kateremu so posvečene tri uprizoritve. — Ljubitelji gledališke umetnosti so si lahko doslej ogledali Krležovo dramo »V Agoniji«, deli Marina Držića »Dundo Maroje« in »Tirena« ter delo Vladimira Petrića »Teater Joakima Vujića«. Izredno zanimanje je občinstvo pokazalo tudi za predstavo Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta »Pekel je vendar pekel«.

● Jugoslovansko dramsko gledališče iz Beograda je zaključilo svoje gostovanje na Poljskem zelo uspešno. — Poljsko občinstvo in kritiki so bili gledališki poudarjalnost naših umetnikov zelo naklonjeni.

● Danes, 28. maja se je začel v Katovicah na Poljskem mednarodni filmski festival amaterskih filmov, na katerem sodeluje okrog 70 amaterskih filmskih klubov iz raznih držav. Festival bo zaključen 31. maja. Našo državo zastopajo klub »Beograd« s filmom »Dekle in veter«, klub iz Novega Sada s filmom »Oči suteske« ter zagrebški amaterji z dvema filmoma.

● Umetniški svet »Triglav-filma« je sklenil, da bodo posneli nov umetniški film »Akacija«. Scenarij zanj je napisal mladi slovenski pisatelj Marijan Rožanc. Pri pisanju scenarija mu je pomagal Leopold Lahola, scenarist »Treh četrtin sonca«, filma, ki ga zdaj snema »Triglav-film«. Kdaj bodo začeli snemati »Akacijo« in kakšen aekipa bo imela film na skrbi, bo določeno kasneje.

● »Triglav-film« pripravlja tudi snemanje filma »Fazana«. To bo naš prvi dokumentarni film z lovskega področja.

● V ponedeljek, 25. maja so v prostorih Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev v Ljubljani podelili letošnje nagrade Društva slovenskih književnikov. — Nagrade so prejeli: Matej Bor za pesniško zbirko »Sled naših senc«, Tone Pavček za pesniško zbirko »Sanje živijo dalje«, Boris Pahor za roman »Onkraj pekla so ljudje« in Anton Ingolič za roman »Kje ste Lamutovi«.

Vidnejši premik je storilo knjižničarstvo v okraju po letu 1945. Tega leta je bilo ustanovljenih 13 ljudskih in strokovna knjižnica tovarne »Plamen« v Kropi. Takoj naslednjega leta naštejemo še dvajset novih ljudskih in štiri strokovne knjižnice. V letih 1947 in 1948 je knjižničarstvo okrepljeno še z 28 knjižnicami. Pozneje je število knjižnic naraščalo počasneje, toda nezadržano. V zadnjih desetih letih je bilo v okraju ustanovljenih še 25 knjižnic.

KNJIŽNI ZAKLAD IN BRALCI

Zanimive utegnejo biti tudi številke, ki govorijo o knjižnih fondih v okraju.

Ljudske knjižnice imajo 125 tisoč 31 knjig, strokovne in sindikalne knjižnice 25.782, študijska knjižnica v Kranju pa 31 tisoč 800. V zadnjem letu je bil skupni knjižni sklad povečan za 11465 knjig.

Tudi število članov, ki so vpisani v ljudske knjižnice, je spodbudno. Le-teh je 22.170, kar pomeni, da je vsak šesti prebivalec član ene izmed ljudskih knjižnic v okraju. Tudi študijska knjižnica v Kranju si je pridobila dokaj širok krog bralcev, in sicer 600. Lani so si izposodili 16.349 knjig.

Dosedaj nanizana števila ne silijo k razmišljanju. Prav gotovo pa se bomo zamislili ob analizi socialne strukture bralcev. Gre predvsem za primerjavo bralcev med delavstvom in kmeti. Po nepopolnih podatkih (za 29 knjižnic ni podatkov) je vpisano v knjižnice 5623 delavcev, medtem ko je bralcev iz vrst kmetov neprimerno manj — le 552. Resnica je, da obstajajo za to občutno razliko objektivni in subjektivni razlogi, navzlic temu pa se vsiljuje vprašanje: so bili mar storjeni vsi napor in ukrepi, da bi se zanimanje do branja med kmečkim prebivalstvom poglobilo?

Ce ob koncu prikažemo še poslanstvo knjižnic v številki, bomo prišli do razveseljive podobe. Lani so si bralci izposodili 211.926 knjig.

NAJBOLJ BRANI PISATELJI

Pregled najbolj branih pisateljev nas začudi. Z nekaterimi izjemami so še vedno najbolj cenjeni tisti pisatelji, po katerih so bralci na moč radi segali tudi pred 15 ali 20 leti. To sliko nam nudi izbor iz desetih najbolj cenjenih del in pisateljev pri vsaki knjižnici.

Po vrstnem redu bi jih našli takole: Josip Jurčič, France Bevk, Fr. S. Finžgar, H. Sienkiewicz, Ivan Tavčar, Jack London, Jules Verne, Aleksander Dumas, Karl May, Prežihov Voranc, Ivan Cankar, John Knittel, Mimi Malenšek, Tone Seliškar, Honore de Balzac, L. N. Tolstoj, Janez Jalen, Ilka Vaštetova, Emile Zola in Miško Kranjec.

Se popolnejšo sliko pa nam nudi izbor najbolj priljubljenih del. Semkaj sodijo: Finžgar — Pod svobodnim soncem, Jurčič — Deseti brat, May — Winnetou, Knittel — Via mala in Therese Etienne, Svetina — Lovčeva hči, Sienkiewicz — Potop, Mali vitez, Z ognjem in mečem, London —

JAPONSKA NOVINARKA V KRANJU

Kot gost Federacije esperantistov Jugoslavije je obiskala Jugoslavijo Japonka Yošiko Kažino, novinarka največjega tokijskega lista »Yomiri Shimbun«. Na svojem popotovanju se je ustavila tudi v Kranju, kjer je v soboto, 23. maja priredila v Prešernovem gledališču predavanje — japonski večer, ki je bil za obiskovalce, ki so tokrat tesno zasedli gledališko dvorano, na moč nenavadno in zanimivo.

Ob tej priložnosti nam je 30-letna gostja povedala, da že dve leti potuje po evropskih državah in da se namerava muditi v Jugoslaviji en mesec. Medtem je obiskala 52 šol in prirejala po raznih krajih japonske večere. O vtisih s svojih potovanj poroča svojemur listu. Ob koncu je dejala, da bo nadvse lepe vtise odnesla tudi iz Kranja. S.

Dolina meseca, P. Buck — Zmajevje seme itd. — Naj bo dovolj naštevanja.

KNJIŽNI ZAKLADI SO SIROMASNI

Zgolj s številkami ne bomo dosegli popolne slike, ki bi doveljala podrobnejši vpogled v delo posameznih knjižnic. Ne bo napak, če v skopih obrisih orišemo še glavne težave, s katerimi je delo naših ljudskih knjižnic pogojeno že od vsega začetka.

Da knjižnice ne beležijo večjega obiska, so krivi predvsem skromni knjižni fond. Le-ti z majhnim izborom knjig ne morejo ugoditi željam in okusu bralcem.

S temi težavami se bore doma vse manjše knjižnice v okraju. Bežen pregled po občinah nudi naslednjo sliko: 6 knjižnic v blejski občini ne zadovoljuje želja bralcev, enako velja tudi za 4 knjižnice bohinske in za 5 knjižnic bivše gorenjevaške občine. Podobno sliko posredujejo tudi knjižnice v Mojstrani, Podkorenu, Ratečah, Gozdu in na Dovjem. Kaj pa 12 knjižnic radovljiske in 6 knjižnic škofjeloške občine? Ugotovitev je natančno ista kot v prejšnjih primerih: knjižni fond s skromno izbiro knjig ne krijejo potreb in želja bralcev. Ta ugotovitev je še občutnejša v trziški občini, ki ima samo dve knjižnici.

Vzroka za takšno stanje ni težko najti: dohodki, ki izvirajo iz posojnin, ter dotacije so prepičli, da bi mogli z njimi kriti nabavo novih knjig. Zato bralci tudi zaman vprašujejo po novejših izdajah.

Vzporedno s to ugotovitvijo pa nastopa še nova: knjižni fondi imajo preskromen izbor iz mladinske literature. Razen tega bralci zelo radi segajo predvsem po lažji literaturi. — Kranjska knjižnica je našla iz te zadrege zasilen izhod. V svoje poslovanje je uvedla posojanje knjig manjšim knjižnicam s skromnim fondom. Prvi poizkusi so se povsem obnesli.

PROSTORI IN KADRI

Težavam, ki nastajajo v zvezi s skromnimi knjižnimi fondy, pa se pogosto pridružuje še pomanjkanje prostorov, ki bi ustrezali knjižničarskemu poslovanju. Ni so redki primeri, da so naše knjižnice tesne prostore na hodnikih šol in v privatnih hišah. Ob tej ugotovitvi lahko brez zadrege napišemo, da imajo ponekod krajevni organi za razvoj knjižničarstva premalo razumevanja. Stročico razumevanja bi bilo vprašanje prostorov moč marsikje rešiti.

Kar zadeva knjižničarske kadre, lahko ugotovimo, da je prvotno pomanjkanje precej popustilo. V ljudskih knjižnicah deluje 13 strokovno usposobljenih knjižničarjev in 111 amatejrev. Slednji si dopolnjujejo svoje znanje na raznih tečajih in predavanjih, kar pa še vedno ne zadošča.

Po reviji šolskih pevskih mladinskih zborov

Množičnost tudi v glasbeni vzgoji mladine

Po nastopu šolskih mladinskih pevskih zborov so se v Kranju sestali zborovodje zborov, ki so nastopali na reviji. Zanimive razprave so se udeležili tudi simfonik in profesor Akademije za glasbo Blaž Amič, skladatelj Slavko Mibelčič in skladatelj Peter Lipar.

Na sestanku so kritično pregledali delo glasbenih pedagogov in posebej obravnavali programsko politiko zborov ter prirejanje glasbenih revij. Predlagano je bilo tudi, naj bi vsako leto za praznike mladosti priredili revijo mladinskih pevskih zborov. V zvezi s tem so govorili tudi o težavah, s katerimi se borijo zborovodje na posameznih šolah. Teh sicer ni veliko, so pa nekatere šole,

SOLSKO ČTIVO V ZAGATI

Iz kompleksa problemov, s katerimi se bore ljudske knjižnice, kaže izluščiti predvsem pomanjkanje obveznega šolskega čtiva. Ker tega šol. knjižnice največkrat nimajo v svojih knjižnih fondih, se mora mladina zatekati v ljudske knjižnice, katerih knjižni zakladi pa največkrat tudi ne morejo zadovoljiti želja mladih bralcev. Druge poti iz te zadrege skoraj ni kot ta, da bodo morale šolske knjižnice posvečati obveznemu šolskemu čtivu več pozornosti. Zasilen izhod bi bil morda v ustanavljanju pionirskih knjižnic.

Navzlic naštetim težavam in pomanjkljivostim v poslovanju knjižnic — vseh skoraj ne bi kazalo naštevati — pa si knjiga uspešno utira pot med bralce. S. Š.

Filmi, ki jih gledamo

LJUBEZEN

Tudi argentinski črno-beli film Andaluzijska ljubezen ni požaltnil filmskega repertoarja. Ves film se zdi z okornim, kdaj pa kdaj komaj razumljivim jezikom izpovedana sentimentalna ljubavna romanca (s prizvokom balade) o ljubezni, ki se poraja pod žgocim soncem južne Španije. Zanimive utegnejo biti zgolj folklorne interpolacije, ki posredujejo nekatere španske plesne in pesmi.

JUTRI BOM JOKALA

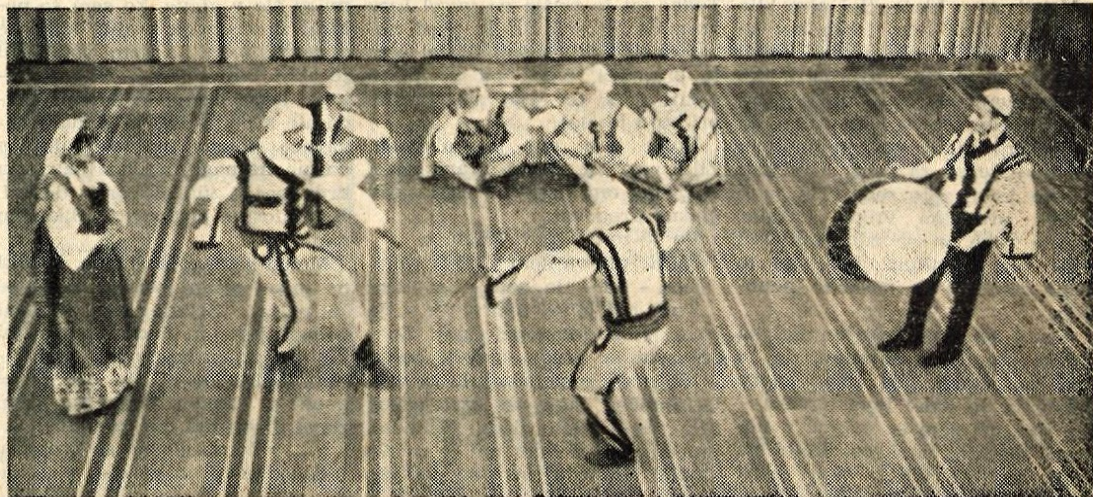
je ameriški črno-beli film režiserja Daniela Manna, ki se s prizadetostjo, umetniško resnobo in pogumom loteva problema alkoholikov in narkomanov. Brez zadrege lahko tudi trdimo, da je zasedel film med realizacijami, ki obrav-

navajo enako tematiko, vidno mesto.

Zgodba ni izmišljena, temveč gre za biografsko pripoved o pevki in filmski igralki Lilian Roth, ki podvržena alkoholu propada. Dramaturška plat zgodbe ne odkriva novih prijemov, ki jih ne bi poznali že iz podobnih filmskih realizacij. In vendar je film v svoji ponavljanosti, izpovedani tragiki o alkoholikih, svež in impresiven.

Vloga pevke Lilian Roth je zaupana Susani Hayward. Vsekakor ni moč ovrči resnice, da je tolikanj zahtevno vlogo propadajoče umetnice oblikovala mojstrsko, nedosegljivo. Brez pomisleka lahko torej trdimo, da je film »Jutri bom jokala«, lep prispevek k požaltnitvi filmskega repertoarja.

aa

TURSKI PLES — morda ne bo pretirano, če trdimo, da je bil prav ta ples, ki ga je izvajala folklorna skupina iz Prištine na 5. mladinskem festivalu, za gledalca najbolj zanimiv

Komorni zbor iz Celja bo kocertiral v Kranju

V soboto, 30. maja bo imelo kranjsko koncertno občinstvo priložnost prisluhniti komornemu moškemu zboru iz Celja. — Zbor pod vodstvom Egona Kuneja bo koncertiral v Prešernovem gledališču.

Ne bo napak, če bomo pred tem srečanjem zbor z bežnim orisom dosedanjega dela predstavili. — Ustanovitev zbora sega v leto 1949, ko se je v Celju sešlo devet pevcev; zadal so si nalogo, da bodo sodelovali na raznih prireditvah, kjer številnejši zbor zaradi tehničnih vzrokov ne bi mogel sodelovati. Naslednjega leta se je število članov povečalo na 16. Kmalu za tem je zbor na republiškem tekmovanju zasedel prvo mesto. V prvih petih letih obstoja je imel ravno sto nastopov. Zaradi uspehov ga je komisija za kulturne zveze s tujino povabila na mednarodno tekmovanje v Llangollenu (Anglija), kjer si je med 32 komornimi zbori z vsega sveta priboril prvo

mesto. Razen tega si je v mednarodnem merilu priboril še nekatere uspehe.

Zbor sestavljajo delavci, kmetje in intelektualci — vztrajni in požrtvovalni pevci, ki so si pridobili pod vodstvom dirigenta

prof. Egona Kuneja lep sloves doma in na tujem. Njihova kronika pa je zabeležila 232 javnih, internih in radijskih nastopov. — Nobenega dvoma torej ni, da se obeta ljubiteljem komornega zborovskega petja lep večer.

Ob koncu šolskega leta KONCERT

Za zaključek šolskega leta je priredila jeseniška glasbena šola v petek, 22. maja v Čufarje-

OB TRETJI PREMIERI NA BOHINJSKI BELI

Tretja premiera v letošnjem igralskem sporedu na Bohinjski Beli je po kvaliteti izvedbe nekoliko zaostala za prvima dvema. Z uprizoritvijo dela Petroviča »Vozel« je bila ponovno potrjena stara resnica, da naglica s pripravami za uprizoritev nikoli ni dobra.

Delo je zabavnega značaja in v nekaterih prizorih precej plehko in razvlečeno. Od časa do časa je igralcem uspelo ustvariti prijetno razpoloženje in nekaj presenetljivih in domislelnih situacij. Nekateri liki so bili večkrat originalni in posrečeni, v celoti pa uprizoritev ni učinkovala dovolj enovito in prepričljivo. Delo je režiral Ant. Kelbl.

-Jb

Bienale v ljubljanski moderni galeriji

V nedeljo, 7. junija bodo v Moderni galeriji odprli III. mednarodno grafično razstavo, ki bo tokrat pod najvišjim pokroviteljstvom predsednika republike združila celo vrsto najpomembnejših domačih in tujih grafikov in tako znova podala pregled sodobnega stanja te umetnostne zvrsti v svetu. Ljubljanski bienale si je s svojima dosedanjima

razstavama pridobil največji mednarodni ugled in to potrjuje tudi letošnja udeležba.

Doslej so prejeli skupno 1200 listov raznih avtorjev iz vsega sveta. Za razstavo so izbrali okrog 800 listov. Razstava bo zavzemala vseh 14 galerijskih prostorov. — Letošnje nagrade razstavljalcem bo razdelila mednarodna žirija.

MLADA RAST

Po jezeru bliz' Triglava

Tisto lepo sončno nedeljo sem oblekel nove hlače, Saj niso bile to prve, toda tako lepih kot so bile te, še nisem nikdar imel. Rob je bil zlikan, da bi se lahko urezal vanj. Krojač mi je sešil zadaj celo žep za denarnico, ki je seveda nikdar nisem imel, in pa mali žepček za urico. Ure tudi nisem imel, zato sem v ta mali žepček previdno vtikal kazalec desne roke in se zdel samemu sebi sila imeniten. Res, na te žepce sem bil še posebno ponosen.

Hodil sem po dvorišču, šel na cesto, stopil do sosedov, da bi me vsi videli, da imam nove hlače in še kako lepe povrhu. Že dve uri sem se šopiril z novimi hlačami naokrog. Hotel pa sem, da me vidijo tudi drugi ljudje.

mimoidoči občudujoče gledajo. Tedaj mi je prišla na misel lepa pesmica, ki smo se jo pred nekaj dnevi učili v šoli. Začel sem jo brundati, poleg pa po taktu voziti sem ter tja. Joj, kako prijetno je šlo!

Nova igra me je zabavala. Zdaj sem bil na tej strani ceste, zdaj na omi, zraven sem prav glasno prepeval:

Po je-ze-ru bliz' Triglava
čolnič pla-va sem - ter - tja,
sem - ter - tja, sem - ter - tja!
Tudi pol je šlo sem - ter - tja
in ... Nenadoma pa - joj! Zna-

šel sem se sredi - sredi ceste!
Na mah sem pozabil na vse. Osramočen sem se ozrl okrog sebe, če me kdo gleda. Nenadna bolečina na kolenu me je začela skeleti. In tedaj sem se pošteno

začudil: rano sem videl! Sprva mi ni šlo v glavo, ko sem se pobiral iz cestnega prahu, kako je mogoče, toda ko sem vstal, mi je bilo takoj jasno. Skozi prelepe, nove hlače, ki so me navdajale s ponosom, je gledalo krvaveče koleno, polno prahu in cestne nesnage, velika raztrgana krpa pa je vihrala prav do tal. Joj, žalosten pogled po tolikšem napuhu!

Molče sem pobral kolo, in niti na misel mi ni prišlo, da bi se še peljal. Sepaje sem koracal poleg njega in čudno tesno mi je bilo pri srcu. Toda jokati nisem. Se, ko mi je oče dajal pouk o »lepem vedenju«, sem zapel drugi del one pesmice:

... v čolnu glasno se prepeva,
da odmeva od gore!

Izlet v bolnico „Franja“

Opisujem vam izlet, dne 23. aprila, v bolnico »Franja«.

Peljali smo se skozi Hudajuzno in skozi porušeno mesto Sebelje, ki je bilo med vojno bombardirano.

Hodili smo po dolgi soteski. Kmalu smo prispeli v Cerkljo, ki je bilo med narodnoosvobodilno borbo kot središče. Sedaj je mesto čisto novo. Čez nekaj ur smo stopili proti dolgi grapi. Okoli te grape so bil skale, ki so bile med vojno za Nemce bunker. Sli smo po stopnicah in pred seboj sem zagledala »Franjo«. V bolnišnici je bil stražar, ki je zanj vedel že med narodnoosvobodilno borbo. Stražar nam je povedal, da je le malokdaj počila bomba blizu »Franje«. Nemci so krožili z letalom na »Franjo« in spuščali bombe. Niso pa vedeli, da je na tem skritem kraju bolnišnica.

V skritih barakah so zdravili hudo ranjene partizane. Postelje so imeli drugo nad drugo. Omara je bila napolnjena s samimi zdravili. Videli smo tudi operacijski stol.

Vsi smo se vpisali v spominsko knjigo. Bolnico »Franjo« so obiskali še mnogi domači in znani ljudje. Nazaj smo se vrnili skozi Zgornje Novake. Po dolgi poti smo se vrnili v Davčo. Oglevali smo si hribe, po katerih so se skrivali naši očetje. Upam, da naši očetje ne bodo več kaj takega doživeli.

Prezlj Ivica
Podporezen 2. p. Sorica

Slavček

Ob grmovju na stezi
droben slavček je umrl,
skril mrzli je nožici,
a peruti v let razprl.

Vse večere je prepeval,
o ljubezni le drobil;
glasek toplo je odmeval,
v srcih srečo nam budil.

Otroci so mu izkopali
jamico na vrta kraj,
so vanjo pesmi pokopali
in zagrebi mesec maj.

Tončka Perčič

družinski pomenki

Košarica iz rafije

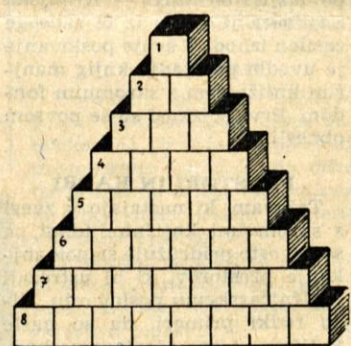
Za to košarico potrebujemo nekaj debele vrvi, ki nam služi za obešanje perila, rafijo v naravnih ali pa tudi kakih drugih barvi in debelo šivanko z dolgim ušesom.

Iz lepenke izrežemo v velikosti, ki jo želimo, obliko dna košarice. V našem primeru ima dno obliko elipse, ki je dolga 25

centimetrov. V šivanko vtaknemo rafijo in začnemo ovijati pripravljeno vrv tako, da jo rafija lepo pokriva. Ko imamo ovite 10 do 12 cm, vrv upognemo in jo ovijamo naprej. V določeni presledkih, to je po vsakem šestem ali osmem ovitju, sežemo s šivanko čez upognjenih 10 ali 12 cm vrvi, jo ovijemo in tako oba dela vrvi spojimo. Vrv ovijamo polžasto, da dobimo ovalno dno. Na določeno število vbov segamo s šivanko za eno vrsto nižje in tako vrste med seboj spajamo (glej sliko). Ko imamo dovolj veliko dno, oblikujemo še rob. Pri tem vrvi ne smemo preveč natezati, bolje je, da jo malo napuščamo. Za ročaj ovijemo na opisani način skupaj 2 vrvi, ki ju med seboj povezujemo z daljšimi ovitji. Pripravljeni ročaj prišijemo na košarico in, če hočemo, še okrasimo z verižnim vbodom, ki ga napravimo v sredini obeh vrvic.

Namesto rafije lahko uporabljamo tudi polivinilni trak.

PIRAMIDA

Samo vodoravno: 1. prva črka, 2. ploskovna mera, 3. abesinski velikaš, 4. svet s krajevnimi pojavi, 5. lišp, 6. raku podobna bolezen, 7. revež, 8. mladički naše zelo trupene kače.

(Piramido rešujemo tako, da črkam prejšnje besede dodamo samo po eno črko!)

Dober začetek

Ljudje se marsikaj med seboj pogovarjamo: o vremenu, cenah, o svojih sosedih in še o mnogih drugih rečeh. Nič čudnega torej, če sem se nekega dne spomnila in pričela ljudi vsevprič vpraševati, kaj zajtrkujejo. In odgovori? Čisto navadni; z njimi ne bom nikogar presenetila: »Črno kavo in kruh. — Nič, ker zjutraj ne morem jesti. — Prvi vstanem, pa se mi ne ljubi kuhati. — Zjutraj nisem lačna. — »Izbrala sem le nekaj najbolj pogostih odgovorov. Pomudimo se malo pri njih, da vidimo, če so pravilni.

Človek ni stroj, vendar ga včasih le lahko primerjamo z njim. Noben stroj ne bo delal, če mu ne bomo dovajali goriva. Prav tako pa človek ni sposoben za delo brez potrebne hrane. Če gremo v službo brez zajtrka, se kaj kmalu utrudimo, boli nas

glava in največkrat svoje delo opravljamo z naporom. Kako pomemben je dober zajtrk, nam lahko pove naslednji primer: v neki ameriški tovarni je bilo izredno veliko število nezgod. Ker je bila zaščita vseh delovnih naprav kolikor mogoče dobra, so iskali vzroke drugod. Kmalu so ugotovili, da le neznamen delavcev zjutraj je, večina pa prihaja na delo tešča. Po tej ugotovitvi so uvedli obvezen zajtrk v tovarni in odstotek nesreč se je v najkrajšem času znižal na minimum.

Marsikdo se bo zagovarjal, češ da si obilnega zajtrka ne more privoščiti, ker bi bilo predrago. Ne pomisli pa, da bo preskromen zajtrk prav gotovo nadoknadil pri kosilu ali večerji.

Najmanj važna je večerja. Če se pred spanjem preveč najemo (in to dela zelo veliko ljudi), morajo naši notranji organi ponoči neutrudno delati, namesto da bi počivali. Spanje ni trdno, večkrat je spremljano s težkimi sanjami, zjutraj pa se zbudimo prav tako utrujeni kot smo zvečer legli.

Zajtrk je torej najvažnejši. Reven zajtrk zpodkopuje vaše zdravje, vašo delovno sposobnost in zadovoljstvo v družini. Izkazalo se je, da ljudje, ki ne zajtrkujejo, lažje zbole. Mladina teže sledi pouku. Sociologi so ugotovili, da je v mnogih primerih nezadosten zajtrk povzročil družinske spore.

Metka

MODA

Ljubka bela obleka brez rokavov iz belega pikeja, ki jo krasi enostaven, dekorativen ažur

NASVETI

● Madeže je najbolje obdelovati z vodo ali čistilnim sredstvom na obratni strani tkanine. Blago položimo pri tem na debelo krpo, ki mu po barvi ustreza.

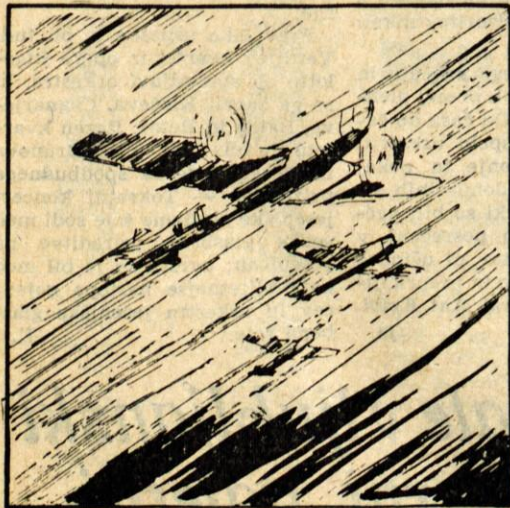
● Jabolčni in hruškovi kompoti ostanejo lepo bele barve, če sveže in olupljene in narezane sadeže takoj položimo v vodo, ki smo ji dodali nekaj kisa. Ko smo pripravili dovolj krehljev, kisovo vodo odlijemo in kompot s svežo vodo pristavimo k ognju.

● Zaveso krpamo najbolje tako, da preko poškodovanega mesta pritrdimo kosček papirja in ga nato preprosto prišijemo k zavesi. Tako se tkanina ne raztegne ali skrči, papir pa kaj lahko potem odstranimo, posebej še, če ga malo ovlažimo.

VIHAR POD TRIGLAVOM

Riše Milan Batista

Zmaga za zmago

193

Tisto zadnjo partizansko pomlad 1. 1945 je bilo nebo skoraj vsak dan prepredeno z dolgimi belimi progami: zavezniški bombniki so nosili svoje smrtonosne tovore nad Nemčijo, ki se je zvijala v zadnjih kričih pred popolnim polomom. Nemci so se na vseh bojiščih umikali. Lep kos Jugoslavije je bil že osvobojen — pri nas pa se je sovražnik še držal.

194

Toda partizansko orožje je bilo Nemce in domače izdajalce dan za dnem. Proti koncu leta 1944 so se v Lomu nad Tržičem trije bataljoni odreda ves dan tolkli z mnogo močnejšim sovražnikom, mnogo Nemcev in belih ubili, ranili in ujeli, obenem pa zaplenili veliko orožja. Kmalu zatem so napadli in močno omajali postojanko v Kovorju.

195

Železniška proga med Kranjem in Jesenicami je skoraj vsak teden zletela v zrak. Komaj so jo Nemci na enem mestu popravili, da je šlo po njej nekaj vlakov, ko so jo partizani spet drugod podminirali ali pa kar sneli tračnice s pragov. Nemški vojaški transporti pa so čakali in čakali — in nemške fronte so čakale na transporte, le da so čakale

196

Tretjega maja so bataljoni Kokrškega odreda napadli kaznilnico v Begunjah, da ne bi nemški morilci še zadnje dni pred odhodom pokončili svojih žrtev. Ves dan, vso noč in še naslednji dan do opoldne so se partizani tolkli z nemško policijo, z belogardisti in vlasovci, ki so prišli Nemcem na pomoč — potem pa je padla tudi ta trdnjava nasilja.

izberi si pravočasno Mladina svoj poklic Vabijo te obrt, trgovina in gostinstvo

Obrt

Med prve in najvažnejše pogoje za zagotovitev razvoja in napredka obrtništva, kot važne veje našega gospodarstva, sodi predvsem zadosten dotok kvalificirane delovne sile.

Z namenom, da pospeši vključevanje v obrt, ki zadnja leta ni zadovoljivo, je Obrtna zbornica okraja Kranj v sodelovanju z Občinskimi posredovalnicami za delo zbrala seznam prostih učnih mest in jih posreduje v vednost širši javnosti obenem s pogoji ter postopkom, predpisanim za sklenitev učne pogodbe.

Predizobrazba za precizne mehanike, avtomehanike, urarje, vse poklice elektrotehnične stroke in fotografe je 8 razredov osemletke (4 razredi gimnazije). Za vse poklice kovinske stroke (razen kovačev), barvarje, strojarje in gravirje zadostuje 7 razredov osemletke (3 razredi gimnazije). V vse ostale poklice se lahko vključi mladina s 6. razredi osemletke (2 razreda gimnazije). Predvsem mora vsak, ki hoče stopiti v uk, končati 8-letno šolsko obveznost.

Sprejdena enega razreda predpisane predizobrazbe lahko na podlagi obrazloženega prošnje odobri Tajništvo za šolstvo OLO Kranj, in to za poklice, ki jih obravnavamo kot kritične in nezadostno zasedene: kovač, klepar, vodovodni instalater, kamnosek, krovec, pekar, tesar, zidar, steklar, lesostrugar, sodar, mesar, pek, dežnikar in dimnikar. Po prejemu ugodne rešitve polagajo kandidati še preizkusni izpit iz slovenščine in računstva na najbližji vajenski šoli.

Posebno problematično je vključevanje ženske mladine v obrt, ki se je sedaj izučevala predvsem le v krojaški, frizerski in pletilski stroki. Zanje bi bili primerni tudi drugi poklici kot n. pr. urarstvo, precizna mehanika, radiomehanika, knjigovodstvo, barvarstvo, izdelovanje usnjene galanterije, pleskarstvo, graviranje, fotografiranje itd. Podrobna pojasnila v zvezi z izbiro poklica daje Poklicna svetovalnica Okrajnega LO Kranj s svojimi podružnicami pri občinah Jesenice, Skofja Loka in Trzin.

Navajamo 278 dosedaj javljenih prostih učnih mest v obrtnih delavnicah na področju našega okraja (naslov delavnic, ki obratujejo v kraju, kjer je sedež občine, ni posebej označen) in za katere dajejo napotitve za uk z ostalimi pojasnili Posredovalnice za delo pri Občinskih ljudskih odborih.

Občina Bled:

»Kovinska delavnica« - ključavničar 3, vodovodni instalater 1, klepar 1, »Avto-servis« avtomehanik 2, »Elektroinstalator« elektroinstalater 2, Krojašstvo »Elita« krojač 1, »Čevljarna« čevljar 1, »Pekarna in slaščičarna« pek 2, Jemc Franc soboslikar-pleskar 1, Piber Ivan soboslikar-pleskar 1, Kokalj Ivan tesar 3, Pangerc Andrej tesar 1, Marolt Franc tesar 1, Pelko Franc zidar 1, Jamar Franc čevljar 1, Kolman Leopold krojač 1 (ž), Marolt Anton, krojač 1 (ž), Hudovernik Franc mizar 1, Oražen Mihael mizar 1, Poličar Franc mizar 1, Cepcon Silva brivec-frizer 1 (ž), Kunšič Mihael brivec-frizer 1 (ž), Piber Alojz vrtnar 1 (m), Poklukar Ivan, Zgo. Gorje kovač 1, Jensterle Jernej, Sp. Gorje soboslikar-pleskar 1, Zemva Franc. Zaspj zidar 2, Zalokar Ivan, Sp. Gorje tesar 1, Kogoj Franc, Sp. Gorje mizar 1, Rožič Vinko, Višelnica kolar 1, Marčec Franc, Zagorice dimnikar 2.

Občina Bohinj:

»Ključavničarstvo« - kleparstvo »Boh. Bistrica klepar 1, strojni ključavničar 1, KZ Boh. Bistrica, izdelovalac mlečnih izdelkov 1, Čevlj. podjetje »Triglav« čevljar 1, Ogrin Anton, zidar 1, Holzbauer Zofija pletilja 1 (ž), KZ Srednja vas kolar izdel. izdelkov 1, Stendler Jože, Srednja vas mizar 1, Šmitek Martin, Stara vas izdelov. čolnov 1, Zupanc Anton, Savica kovač 1.

Občina Jesenice:

Hribar Jakob, drž. obrt. mojster - stroj. ključavničar 4, »Lesno-galant.« obrat lesostrugar 1, »Radio-servis« radiomehanik 1, Obrt. podjetje »KROJ«, moški krojač 2 (m), »Mesnina« - mesar 2, »Rog« mesar 2, »Pekarna« pek 2, »Čevljarna« čevljar 1, »Tapetništvo« tapetnik 1, »Dimnikarstvo« dimnikar 1,

Kobal Jernej kovač 1, Ulčar Vinko kovač 1, Knific Franc klepar 1, Gričar Jakob klepar 2, Markez Jože elektroinstalater 3, Poženel Drago elektromehanik 1 (m) in 1 (ž), Ravnik Franci soboslikar - pleskar 1, Kristan Adolf soboslikar - pleskar 2, Kavalar Jože soboslikar - pleskar 2, Kleindienst Karel soboslikar - pleskar 2, Capuder Ivan tesar 1, Jenko Ludvik zidar 1, Sveti Henrik mizar 1, Smolej Rudi mizar 1, Potočnik Andrej mizar 1, Kavčič Zdravko kovač 1 (m), Kosmač Franc krojač 1 (m), Medja Eva šivilja 1 (ž), Dolenc Hela šivilja 1 (ž), Noč Alojz pek 1, Debenjak Franc brivec - frizer 1 (ž), Novak Janko brivec - frizer 1 (ž), Pirman Viktor brivec 1 (m), Šobr Leopold dimnikar 1, Weiss Ferdinand fotograf 1 (ž), Zerjal Jože fotograf 1 (m), Hudolin-Brečko Ana vrtnar 1 (ž), Prešeren Pavla, pletilja 1 (ž), Bizjak Jože, Kranjska gora ključavničar 1, Vavpotič Franc, Jesenice tapetnik 1, »Avto-servis Kranjska gora avtomehanik 1, »Pekarna« Kranjska gora pek 1, »Mesarija« Kranjska gora mesar 1, Kotnik Zdravko sobosl. Mojstrana 1, Urbar Franc, Moste mlinar 1.

Občina Kranj:

»Avtopromet« avtoklepar 1 avtočistilca 1, avtoelektričar 1, »Agro-servis« avtomehanik 6, »Remont čevljar. strojev« stroj. ključ. 2, »Instalator« vodov. instalater 2, »Ključavničarstvo« ključavničar 3, »Puškarna« puškar 2, »Elektrotehnično podjetje« elektroinstalater 2, elektromehanik 1, radiomehanik 1, precizni mehanik 1, »Steklarstvo« steklar 1, »Soboplesk« soboslikar 2, »Gorenjska oblačilnica« krojač 1 (ž), Zavod za zaposl. invalid. oseb - šivilja otroš. oblek 2, »Klavinica« mesar 5, »Pekarna« pek 2, »Slaščičarna« slaščičar 1 (m), »Briv. frizer. salona« frizer 1 (ž), Selan Anton livar 2, Bitenc Ivan ključavničar 1, Markič Franc klepar 1, Pajer Valentin klepar 1, Rozman Franc avtomehanik 1, Koželj elektroinstalater 1, Močnik Peter pekar 2, Oseli Vinko pekar 2, Režun Stefan soboslikar 1, Nadižar Franc mizar 1, Vodopivec Anton mizar 1, Hudomalj Franc mizar 1, Sedej Anton mizar 1, Keršič Franc mizar 1, Colnar Otmar steklar 1, Velikanec Slavko steklar 1, Kvas Slavko čevljar 1, Jenko Ferdinand sedlar 1, Vajt Gabrijel frizer 1 (ž), Šimunac Heda frizer 1 (ž), Hafner Anton frizer 1 (ž), Vidmar Ignac krojač 1 (ž), Vidmar Franc krojač 1 (ž), Toporš Jernej krojač 1 (m), Galjot Stanek krojač 1 (m), Požgaj Edvard knjigovez 3, Obrtno podjetje Cerklje mesar 1, pek 1, Bukovnik Anton, Zg. Jezersko kovač 1, Sodnik Maks, Senčur klepar 1, Markič Miha Naklo mehanik 1, Bizant Ivan Britof soboslikar 1, Kavčič Rudolf, Polica izdel. cement. izdelkov 1, Erzar Janez, Zg. Brniki mizar 1, »Remont« Cerklje mizar 1, Fajfar Andrej žeje mizar 1, Legat Jernej Naklo kolar 1, Klemenčič Rudolf Nemilje kolar 1, Bobnar Franc Cerklje kolar 1, Maček Jože Adergas kolar 1, Kepic Anton, Senčur sodar 1, Kuster Zofija Sp. Brniki šivilja 1 (ž), Umnik Stanko Senčur pek 1, Kristanc Andrej, Voklo čevljar 1, Bizjak Ivan, Kranj dimnikar.

Občina Radovljica:

»Ključavničarstvo«, ključavničar 2, »Soboslikarstvo« soboslikar-pleskar 1, »Sploš. mizarstvo« mizar 2, »Pekarna« pek 1, Wagner Anton, barvar 1, Pogačnik Alojz, mizar 1, Mrak Miha, elektroinstalater 1, Prešeren Jože, kolar 1, Slabe Francka, šivilja 1 (ž), Mali Slavko, belostrojkar 2, Mrak Janez brivec-frizer 1 (ž), »Cementnine«, Nova vas, izdel. cem. izdelkov 1, Mesarija »Oven« Kropa, mesar 1, »Mesarija« Lesce, mesar 1, »UKO«, Kropa graver 1, Medved Jože, Zapuže kovač 1, Mulej Janez, Studenčnice tesar 2, Ješe Janez, Sp. Dobrava tesar 1, Golmajer Silvester, Brezje mizar 1, Mojstrovč Ivan, brivec - frizer 1 (ž).

Občina Skofja Loka:

»Obrtno« - kovinsko podjetje »vovod. instalater 1, klepar 1, mehanik 1, »ELRA« stroj. ključavničar 7, elektromehanik 2, »KROJ« krojač 1 (m) in 1 (ž), »Mesnina« mesar 2, »Pekarna in slaščičarna« pek 1, slaščičar 1 (ž), »Slikopleskarstvo« pleskar 2, Rupar Franc kovač 1, Badalič Ciril avtočistilca 1,

Paulus Janez avtomehanik 1, Pek-laj Pavel ključavničar 1, Oblak Lovro tesar 1, Čemažar Jože kolar 1, Franko Jože čevljar 1, Čadež Jože čevljar 1, Kržišnik Franc čevljar 1, Fojkar Janez brivec 1 (m), frizer 1 (ž), Koritnik Bertl frizer 1 (ž), Bočko Anica frizer 1 (ž), Oblak Tine brivec 1 (m), Žitnik Jakob glavnika 1, Košenina Peter dimnikar 1, Mravljia Janez dimnikar 1, »Olepe« Sovodenj mizar 2, »Mizar« Gorenja vas mizar 1, »Krojaštvo« Poljane krojač 1 (m), Golob Anton Virmaše kovač 1, Perko Leopold Poljane kovač 1, Krmelj Janez Hotovlja orod. kovač 3, Prevodnik Tomaž Brode mizar 1, Zajc Jože Gorenja vas mizar 1, Nemec Angela Suha krojač 1 (ž), Cof Janez Virmaše krojač 1 (m), Fortuna Alojz Go. vas pleskar 1.

Občina Trzin:

»SAP« Turist biro »Ključavničar 1, Stritih Franc tesar 2, »Pekarija« pek 1, »Mesarija« mesar 1, Dornik Franc kovač 1, Planinc Viktor soboslikar 2, Brodar Greta izdel. copat 1 (ž), Godnov Mihael frizer 1 (ž), Stepišnik Ernest frizer 1 (ž), Nadižar Franc fotograf 1 (m) ali (ž), Bedina Franc dimnikar 1, Meglič Anton Lom tesar 1, Sitar Jože Križe mizar 1.

Trgovina

Trgovina v kranjskem okraju bo v letošnjem letu sprejela v uk v najrazličnejših strokah okrog 100 učencev in učenk. Največ moške mladine potrebujejo trgovine s tehničnim blagom (železnina, elektromaterial, barve-laki, nato špeccerija, manufaktura in druge trgovine). Žensko mladino pa potrebujejo predvsem trgovine v mešani, živilski, galanterijski, manufakturi in drugih strokah.

Mladinec ali mladinka, ki se je odločila za uk v trgovini, naj se najprej zgleda na pristojni občinski posredovalnici za delo, kjer bo prejela napotilo za določeno podjetje. Lahko pa se mladinec ali mladinka najprej dogovori s podjetjem za sprejem ter se šele nato zgleda na občinski posredovalnici za delo, kjer dobi napotilo za že dogovorjeno učno mesto. Brez zagotovila posredovalnice za delo trgovsko podjetje učenca namreč ne more sprejeti. V primeru obojestranskega sporazuma sklene podjetje nato s starši učno pogodbo.

Podjetja sprejemajo učence v uk v času od 1. junija do 31. avgusta. Zaželeno pa je, da se učenci vključijo čimprej, zlasti zato, ker se delno vključijo takoj v šolo, ki prične z rednim poukom v začetku septembra. Vsi učenci obiskujejo Vajensko šolo za trgovin-sko stroko v Kranju. Ta traja v eni izmenici 4 mesece.

Pogoji za sprejem:

1. V trgovino se sprejemajo učenci v starosti od 14 do 18 let; 2. za vključitev v trgovino je potrebna končana osemletka; 3. vsak interesent mora biti telesno in duševno zdrav ter sposoben za učenje trg. poklica.

Učna doba za učence v trgovini traja 3 leta (36 mesecev). Učenci so upravičeni do mesečne nagrade, in sicer: v 1. letu učenja najmanj 2200 din, v 2. letu učenja najmanj 2700 din, v 3. letu učenja najmanj 3200 din.

Te nagrade so minimalne. V številnih primerih pa dajejo podjetja učencem višje nagrade (3000 do 5000 din), ki pa so seveda odvisne od marljivosti in prizadevnosti učencev tako v podjetju kot v šoli.

Letos bodo sprejemala učence spodaj navedena podjetja:

Podjetje	m	ž
Merkur, Kranj	2	—
Sadje, Kranj	—	1
Hrana, Kranj	—	—
Krvavc, Cerklje	—	1
Knjig. Simon Jenko, Kranj	1	—
Oprema, Kranj	1	—
Oskrbja, Kranj	1	3
Postrežba, Kranj	1	2
Železnina, Kranj	2	2
Storžič, Kokrica	—	2
Potršnik, Kranj	1	—
Pri Kranjcu, Kranj	1	4
Bistra, Kranj	1	—
Gorenjka, Kranj	—	1
Sava, posl. Kranj	—	1
Elektrotehnično podj., Kranj	—	1
Delikatesa, Jesenice	1	2
Plavž, Jesenice	1	2
Rožca, Jesenice	1	2
Škratica, Kr. gora	1	3
Zarja, Jesenice	3	—

Železnina, Jesenice	1	2
Mineral, Jesenice	1	—
Lubnik, Sk. Loka	—	1
Železnina, Sk. Loka	3	—
Trg. podj. Gorenja vas	—	1
Knjigarna Skofja Loka	—	1
Pri Zihertlu, Sk. Loka	1	—
Murka, Lesce	1	2
Orlovina, Kropa	1	—
Planinca, Begunje	1	—
Slovenka, Radovljica	1	1
Železnina, Radovljica	2	—
Manufaktura, Radovljica	—	1
Koloniale, Bled	—	3
Specerija, Bled	1	1
Moda, Bled	—	1
Tekstil, Bled	—	1
Železnina-kurivo, Bled	1	1
Borovo, Bled	—	1
Ljubelj, Trzin	1	1
Preskrba, Trzin	1	2
Runo, Trzin	1	1
Knjigarna, Trzin	—	1
Potršnik, Ziri	1	—
Savica, Boh. Bistrica	—	1
Izbira, Boh. sred. vas	—	1
Sora, Železniki	1	—
Skupaj	36	52

Gostinstvo

Gostinska podjetja in gostišča v okraju Kranj razpisujejo v letu 1959 naslednja prosta učna mesta za vaje:

OBCINA BLEED
Grand Hotel Toplice, Bled — 2 natak (m), 1 hotelski vratar.
Park Hotel, Bled — 1 natak (m), 1 kuhar (m), 1 gostinski slaščičar (m), 1 hotelski vratar (m).
Hotel Triglav, Bled — 1 kuhar (ženska).
Hotel Lovce, Bled — 1 natak (ž).
Hotel Krim, Bled — 1 natak (ženska).
OBCINA BOHINJ
Hotel Jezero-Bellevue, Bohinj — 1 natak (m), 1 kuhar (moški ali ženska).
Hotel Zlatorog, Bohinj — 1 natak (m).

Gostilna Črna prst, Bohinjska Bistrica — 1 natak (ž).
Sporthotel, Pokljuka — 1 natak (m).

OBCINA JESENICE
Hotel Pošta, Jesenice — 1 natak (m), 1 natak (ž).
Restavracija Triglav, Jesenice — 2 natak (m).
Dom v Planici, Rateče-Planica — 1 natak (ž), 1 kuhar (ž).

Hotel Erika, Kranjska gora — 1 kuhar (m).
OBCINA KRANJ
Hotel Evropa, Kranj — 1 kuhar (m).

Restavracija Park (Delikatesa), Kranj — 2 natak (m).
Restavracija Jelen, Kranj — 1 natak (m).

Slaščičarna-kavarna, Kranj — 1 natak (ž).
Dom na Jezerskem, Jezersko — 1 natak (m).

Restavracija Iskra, Kranj — 1 kuhar (m), 1 natak (ž).
OBCINA RADOVLJICA
Hotel Grajski dvor, Radovljica — 1 natak (m).

Restavracija Turist, Lesce — 1 natak (ž).
OBCINA SKOFJA LOKA
Krona, Skofja Loka — 1 natak (ž), 1 kuhar (ž).

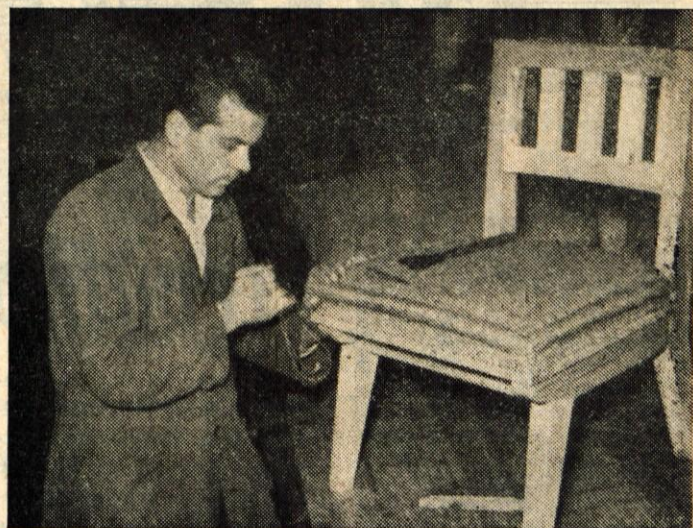
Kandidati za sprejem v uk v vse gostinske poklice morajo imeti dovršeno osemletko. V uk ne morejo biti sprejeti učenci, ki stalno nosijo očala, ki so naglušni, brez vonja in okusa, s ploskimi nogami, z boleznijo na pljučih in na srcu, z govornimi napakami in z občutljivostjo za vročino, zlasti če so nagnjeni k potanju.

Za natakarske vaje in vaje za poklic hotelskega vratarja je važno, da so prijetne zunanjosti, lepega vedenja in primerne ugajenosti, da nimajo govornih napak ter da si lahko zapomnijo imena in osebe. Razen tega morajo biti potrpežljivi in vzdržni ter morajo imeti smisel za točnost, red, snago in disciplino.

Za kuharske in slaščičarske vaje je posebno važno, da imajo razvit okus in voh, primeren občutek za ekonomičnost in varčevanje, domiselnost in smisel za dekoracijo.

Vajenci prejemajo redno mesečno nagrado, kot jo določajo predpisi. Razen tega uživajo še poseben popust pri prehrani.

Vajenci v gostinstvu v okraju Kranj so vezani na Gostinsko vajensko šolo na Bledu, kjer je pouk periodičen.

TAPETNIK PRI DELU

PRAVNI NASVETI

P. I. Jesenice

VPRAŠANJE: Od leta 1943. dalje ste bili v NOV. Zanima vas, kolikšen odstotek se vam prizna za pokojnino.

ODGOVOR: Po 74. členu Zakona o pokojninskem zavarovanju (Ur. list FLRJ št. 51/57 se zavarovancu, udeležencu NOV, čigar osebna pokojnina, odmerjena po pokojninski dobi, znaša manj kot 100 % pokojninske osnove, se pokojninsko poveča za delovanje v NOV od leta 1943 do konca vojne za 60 %.

Vendar pokojnina ne sme presegati pokojninske osnove, od katere se izračuna pokojnina.

K. P. Skofja Loka

VPRAŠANJE: P. V. vam dolguje že od leta 1955 dalje za hrano in stanovanje 4500 din. Na vse vaše pozive, naj vam plača dolžni znesek, se je P. V. izgovarjal in vam ga še do danes ni plačal.

ODGOVOR: Po 3. točki 21. člena Zakona o zastaranju terjatev (Ur. list FLRJ št. 40/53) zastarajo terjatve gostinskih podjetij in drugih oseb, ki prejemajo drugega na stanovanje in hrano v dveh letih.

Ker gre v vašem primeru za terjatve iz leta 1955, je terjatev zastarala in je ne morete uveljavljati.

C. L. Skofja Loka

VPRAŠANJE: Z B. V. živita že dalj časa v sporu, ki je nastal že pred letom dni. Sedaj ste zvedeli, da B. V. obrekuje Vaše prejšnje življenje. Zanima vas, kaj vam je storil.

ODGOVOR: Kolikor menite, da so obrekovanja neresnična in jih lahko z dokazi izpodbijate in če sta zaradi obrekovanja B. V. omadeževana Vaša čast in dobro ime, lahko obrekovalca tožite pred rednim sodiščem zaradi obrekovanja po 169. členu Kazenskega zakona (Ur. list FLRJ št. 13/51). Opozorjamo pa vas, da tri mesece potem, ko ste izvedeli za obrekovanje B. V. vložite tožbo, ker po tem času predmet zastara.

Lahkovernost je povzročila škodo

Skoraj neverjetna je lahkomišelost nekaterih voznikov; ne spametujejo jih niti sodne kazni. To velja predvsem za tiste, ki se podajajo na vožnje opiti, čeprav nezgode, ki jih v takšnih primerih doletijo, dokazujejo, da povzroča alkohol hude motnje v njihovih refleksih in v zmognosti hitrega presojanja, sicer tako potrebnega pri vedno gostejšem prometu.

Tudi F. P., šofer z J., ki vozi že nekaj let, bi vsaj od tedaj, ko je bil leta 1956 zaradi karambola, ki ga je povzročil zavoljo malomarnosti, obsojen na 10 dni zapora, lahko že vedel, da ne sme sesti vinjen za volan. Vendar je letos februarja očitno pozabil na obljubo, da se ne bo več »krepleč« z alkoholom. Prijatelj L., ki opravlja tudi šoferski poklic, ga je povabil na Reko, kjer naj bi naložil razno blago in ga pripeljal naročnikom. F. P. se je na Reki začel dolgočasiti, in kje si skrajša čas boljše kot v gostilni. Nikakor se ni mogel odnehati in ko sta se vračala, je bilo treba obiskati še nekaj gostoljubnih lokalov. Po povratku na J. je stopil L. še k nekemu znancu. F. P. pa se je obudila šoferska žilica in čeprav bi tovrstni prav lahko obrnil tam, kjer je avtomobil parkirali, je šel brez potrebe »obračat« naravnost — v železniški podvoz. Trezen bi prav gotovo prevozil »uknjco« brez nezgode, vinjenemu pa se je zgodilo, da je najprej temeljito oplazil bližnje vrtno ograjo, nato pa se zarinil v desni obok železniškega nadvoza, ki je bil seveda trdnjeji od njegovega vozila in se ni hotel umakniti.

Prednji del tovornjaka je temeljito razbil in močno poškodoval desno stran kabine. Razen tega je pokvaril krmilni mehanizem, uničil desni blatnik, pretrgal sprednje

vzmeti in razbil stekla na kabini in na lučih. Oškodovano podjetje zahteva nič manj kot 4 milijone dinarjev odškodnine. Lastnik hiše, ki mu je okvaril ograjo pa 20.000 din.

F. P. pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, kjer so mu te dni sodili, ni preostajalo drugega, kot da je krivdo z obžalovanjem priznal. Zakaj je hotel obmiti vozilo onstran železniškega podvoza, seveda ni mogel pojasniti, saj mu je to misel navdihnili alkohol in ne razum. Edino, kar naj bi ga razbremenjevalo, bi bili dve osebi na drugi strani ceste, ki se jima je moral izogniti in pa okoliščina, da je bila cesta poledenela. Če je bilo to res, bi moral seveda ravnati tam previdneje. Sodišče pa se je lahko prepričalo o njegovi popolni odgovornosti, saj je ugotovila preiskava njegove krvi na Inštitutu za sodno medicino 2,08 promile koncentriranega alkohola. Takšna mera pa dokazuje že hudo alkoholizirano stanje.

Ceprav je F. P. spet zatrdno obljubil, da ne bo več pil in čeprav znajo sodišča upoštevati skrb za družino, na katero se je skliceval, mu je moralo vendarle naložiti 8 mesecev zapora. Tolika mera je bila zanj vsekakor potrebna zato, da bo končno spoznal, kako grobo malomarno je ravnal in da mu nikakor ne kaže več preganjati žene z alkoholom. Kako hude so bile posledice njegovega popivanja, si moremo predčuti še posebno, če pomislimo, da bo moral poravnati tudi vso povzročeno škodo.

S tem primerom hočemo le z vso resnostjo ponovno opozoriti na odgovornost šoferskega poklica in na brezpogojno zahtevo, da smejo voziti vozniki motornih vozil izključno le trezni.

Smučanje - brez smučk

Znano je, da zahteva smučanje na vodi od športnika znanje osnovnih pravil smučanja, hrabrost, spretnost in odlično fizično kondicijo. Kadar ima vse to, šele lahko dojamemo vso močjo vina te mlade Kanadčanke Nansse, ki ji je prvi na svetu uspelo, da se smuča na vodi brez smučk!

Nevidno rastlinsko orožje

Na kirurško kliniko kijeveskega medicinskega inštituta so privedli nekega človeka nezvestnega. Bolnik je bil star 24 let in je od eksplozije bencinskega rezervoarja dobil opekline tretje stopnje. Opekline so presegale 60 odstotkov površine telesa. Na kliniko je bil prepeljan dve uri po nesreči. Njegovo zdravstveno stanje je bilo zelo kritično. Imel je temperaturo 40 stopinj Celzija.

Čeprav je dognano, da opekline, ki zavzemajo 33 odstotkov površine telesa, povzročijo smrt, so v zadnjem času zdravniki pričeli uspešno zdraviti tudi take bolnike. Izumili so novo zdravilo. Po 25 dneh se je bolnik počutil že popolnoma dobro. Posledic na koži, ki navadno ostanejo na opečenih mestih, ni bilo. Bolnik je bil zdravljen z raztopino imanina in maščobo, ki vsebuje isto tvarino.

KAJ JE IMANIN?

Znanstveni sodelavci Mikrobiološkega inštituta Akademije znanosti v SZ so iz običajne rastline, ki se imenuje zajčja kri, dobili takozvani fitoncidi. Tudi fitoncidi pripravljajo, ki ni kemični preparat, ampak kompleks snovi, med katerimi je tudi antibiotik. To zdravilo je uspešno tudi pri zdravljenju raznih bolezni kože.

Najbolj zanimivo je to, da je njegovo zdravilno delovanje osnovano na svojstvih zajčje krvi. To močno, nevidno orožje imajo tudi druge rastline, n. pr. čebula.

V CEM JE MOČ ČEBULE?

V neki stari knjigi piše, da so se nekaj ljudje branili pred kugo s tem, da so se mazali z belo čebulo. Znano je tudi, da so Egipčani pred 4 tisoč leti zdravili z rdečo čebulo različne bolezni. Rdeča čebula, prav tako hren, hrast, breza, bor in mnoge druge rastline vsebujejo snovi, ki ubijajo različne bakterije in glivice. Te snovi se imenujejo fitoncidi. Fitoncidi čebule lahko ubijejo še tako nevarne mikrobe kot so tuberkulozni bacili, stafilokoki, streptokoki itd. Fitoncide rdeče čebule in drugih rastlin uporabljajo tudi pri zdravljenju gnojnih ran, opeklin in kožnih bolezni. Leta 1941 sta ruska zdravnika Filatov in Toropcev s fitoncidi čebule ozdravila rane, ki se prej dolgo časa sploh niso zacelile. Tudi fitoncidi zelja preprečujejo rast tuberkuloznih bacilov. Prav tako divja češnja vsebuje močna fitoncidična sredstva.

Malokdo ve, da vpliva gozd na nas blagodejno ravno za to, ker

Nafta pod ledom

Samo 300 kilometrov od Severnega tečaja leži središče novega lova za naftnimi polji. Kanada se baje pripravlja, da bo izkoriščala ogromna ležišča nafte pod ledom; pravijo, da so ležišča tolikšna, da bo v prihodnje Evropa postala neodvisna od naftnih polj Bližnjega vzhoda, kjer je marsikaj »vroče« ne le na soncu, ampak tudi v senci...

Dvajset velikih ameriških in kanadskih petrolejskih družb je že zaprosilo za koncesijo za iskanje nafte na tem področju. Kanadski minister za vprašanja kanadskih severnih pokrajin Alvin Hamilton je izjavil, da bo v bližini Severnega tečaja nastalo eno najvažnejših gospodarskih središč sveta. Izjavil je, da je popolnoma uresničljiva zamisel o naftovodu, ki bi vodil z Ellesmerskih otokov (tam je središče novo odkritega naftnega področja), saj bi bil ta naftovod krajši od nekaterih zdaj obstoječih naftovodov na svetu.

Ni čudno, da vse bolj raste zanimanje za dežele večnega ledu.

drevesa neprestano izločajo le-teče fitoncide. En hektar smrekovega gozda izloči na dan 30 kg fitoncidov.

Sovjetska znanstvenica M. Komarcova je izvedla zelo preprost a zanimiv poskus. V dečje jasli je prinesla vejico jelke ali vejico divjega rožmarina. — Število streptokokov se je v sobi zmanjšalo približno za desetkrat.

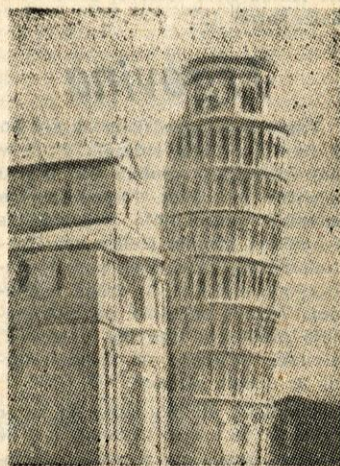
Nadaljnja raziskavanja bodo omogočila učencem, da bodo vedeli, kakšne okrasne rastline so koristnejše v hiši, v otroškem vrtcu in v šoli, s kakšnim drevjem je treba ozeleniti mestne ulice in končno v kakšnih gozdovih je treba graditi počitniške odmore in zdravilišča.

KRVAVI KARAMBOL V ISTAMBULU

Ko se je turški opozicijski voditelj Inönü vračal s propagandnega potovanja domov, je v Istanbulu prišlo do krvave borbe med njegovimi pristaši in člani vladajoče stranke. Prvi in drugi so prebili kordon miličnikov, ki naj bi preprečili nevarnost s solznilnim plinom.

Poševni stolp v Pisi rešen!?

Mnogi dragoceni italijanski arhitektonski spomeniki so v resnici v nevarnosti, da se bodo zaradi nestabilnih tal podrli. — Gradbeni strokovnjaki so v zadnjem času objavili in predložili vrsto različnih rešitev, kako bi sanirali in okrepili tla pod njimi. Največ težav pa povzroča gradbenim strokovnjakom znameniti poševni stolp v Pisi.

Po zadnjih poročilih je poljski znanstvenik Cebertowicz, profesor in član varšavske akademije znanosti, našel do sedaj najboljši postopek za odtiritev zemljišč pod zgradbami. Po njegovem

postopku zemljišča preprosto okamenijo. V tla vbrizgajo posebno kemično raztopino, skozi katero nato spustijo električni tok, tako da raztopina prodre v najdrobnejše razpoke, kjer kristalizira in spremeni tla v trdo kamenino.

Konec lanskega leta je profesor Cebertowicz obiskal Italijo in demonstriral svoj postopek na zemljišču neke beneške vile, ki se v zadnjem času vse bolj in bolj pogreza in nagiba. Poskus je uspel in kaže, da bodo isti postopek uporabili tudi pri utrditvi zemljišča pod poševnim stolpom v Pisi.

ZANIMIVOSTI

VSEMIRSKI PILOTI TRENIRAJO

Pred kratkim so v ZDA izbrali sedem astronomov, ki bodo opravljali poizkuse kot piloti vseмирske rakete. Nobeden od sedmorice nima več kot 40 let in ni večji od 180 cm. Piloti bodo vadili najmanj dve leti. Organizem pilota bo moral vzdržati veliko brzino in druge težave pri poletu.

SUŽENJ — ROBOT

Robot, težak več kot tisoč kilogramov in visok tri metre, je bil skonstruiran v Argonneu, ameriškem laboratoriju za elektrotehniko. Robot opravlja neverjetno natančne posle. Lahko popravlja lastne napake. Uporabljajo ga tudi za prenos velikega bremena. Nadzirajo ga preko relejnega televizijskega sistema.

VESOLJE NA NOVO OCENJENO

Po zadnjih meritvah oddaljenih zvezdnih sistemov, so na opazovalnicah Mount Wilson in Mount Palomar izračunali, da velikost opazovanega vesolja daleč presega dosedanje cenitve. Premer vesolja je v resnici 5 do 10-krat večji kot smo doslej domnevali, njegova starost pa so ocenili na 7 do 13 milijard let.

LEPILO ZA KOSTI

Najnovejša iznajdba se imenuje »lepilo za kosti«. Iznašili so jo v Avstraliji. To je tvorba na bazi plastične materije. Z njo premažejo kost na mestu preloma. Razen tega, da krajša zdravljenje, to lepilo zmanjša tudi rok mobilizacije zlomljenih kosti.

TAKO BO OSTAL!

Sloviti poševni stolp v Pisi je znamenitost, a ker je nevarnost, da bi se podrli, vedno večja, povzroča strokovnjakom precej skrbi. S postopkom prof. Cebertowicza ga bodo morda rešili?

NIČ VEČ ŽELODČNIH ČIROV

Vsaka rana na želodcu in dvajsterniku bo odselej ozdravljena najkasneje v treh tednih. »Sostakovski«, tako se imenuje novo zdravilo, nedavno izum sovjetskih znanstvenikov, opravlja ta čuda, kakor poroča agencija TASS. Prav tako uspešno je zdravilo tudi pri zdravljenju opeklin, zastarelih ran in ozeblin ter služi končno tudi kot razkuževalno sredstvo. Izdelujejo ga iz vinbutiletra kot tekočino, ki ne izhlapeva in se ne suši. Uporaba učinkovitega novega zdravila doslej ni pokazala nobenih neželjenih posledic.

Antične zgodbe

Solonu je prijatelj opomnel, češ kako si je mogel kot veliki zakonodajalec Aten vzeti odvetnika v pravdi. »Zakaj pa ne?« je odvrnil Solon, »saj si, če priredim gostijo, tudi najamem kuharja.«

Pri istmiških tekmah je neki boksač udaril nasprotnika s tako silo v obraz, da se mu je ulila kri iz nosa. Mož je udarec tiho spravil, občinstvo pa je zaglasilo hrup. Tekme je gledal tudi veliki dramatik Aischilos. Ob splošnem kričanju se je nagnil k sosedu in dejal:

»Čuden teater! Prizadeti molči, neprizadeti rjovejo.«

Nekoč se je Dionisios pri večerji razjezil na Aristipa ter mu velel sesti na dolnji konec mize. Prijateljji so mu prigovarjali, naj se upre ponižanju; filozof pa je mirno odšel na odkazani mu prostor in rekel: »Kjer sedim jaz, tam je zmeraj gornji konec.«

Mlad mož vpraša Sokrata, kaj mu svetuje, ali naj se oženi ali ostane samski. Modrec ga potrepla po rameni, rekoč: »Stori tako ali tako, vsekakor se boš kesal.«

ROMAN
II. del
31

VIGENOT

Mimi
Malenšek
Konič

Nič več se ni maral meniti zanjo. Hudo mu je bilo gledati Zgončevega sina in še bolj njo, ki je tako hitro ovenela. Delal je pri Hetoriju in se izogibal Sončeve bajte, katero je kupila Marjeta od Hetorija za Dominikov denar. Življenje je teklo svojo vsakdanjo pot, nemir v srcu pa je ostal. Grošelji bi se bil lahko oženil — kovaška dekleta so se mu kar ponujala — on pa se ni mogel odločiti. In vsak dan bolj mu je bilo težko, ko je gledal, kako se Marjeta ubija v Rotarjevih vigencih. Potem sta spet začela govoriti. Spočetka kot tujca, potem kot soseda in nazadnje sta začela obujati spomine iz mladih let. Nekega večera, ko je Grošelji prišel vasovat k Soncu, se mu je Marjeta zjokala v naročju in mu povedala, kako jo je Dominik zvaljal v skladišče in da se ga je bala. Grošelji je v svetu videl marsikaj, zato je ni obsojal. Tisti večer sta se domenila, da se vzameta.

»Morebiti ne bo tako, kot sem si včasih mislil, upam pa, da bova kar dobro vozila,« ji je rekel in Marjeta je odgovorila:

»Samo da ne boš pil in da me ne boš tepel.«

»Ne bom pil in ne bom te tepel, pa tudi otroka ti ne bom očital,« je rekel Grošelji in Marjeta je bila zadovoljna s tem.

Tisti predpust sta se vzela in ljudje v trgu so rekli, da je bog Marjeto pogledal skozi veliko okno, ker je do-

bila dobrega moža. Z ženo je potrpel in otroka je redno pošiljal v šolo. Šele zadnje leto, ko je fant odrasel šoli, ga je jemal s seboj v Hetorijeve vigence. Stanovali so v enem koncu hiše, v drugem pa je živel Marjetin oženjeni brat, ki ni nikoli redno plačeval gostajšine. Grošelji se tudi v to ni maral vtikati, ker je bila hiša končno ženina in Tončkova. Pravzaprav so se dobro razumeli.

O tem je razmišljal, medtem, ko je napol poslušal Marjeto, ki je tekala po hiši in neprestano nekaj govorila. Potem pa je nenadoma sedla k peči in z napetim glasom rekla:

»Pa še nekaj sem slišala! Pri Gašperinu je ogenj v strehi! Vsa Kropa že govori o tem! Pavle se hoče oženiti z Vido, stari pa dekle podi od hiše. Ana je ne pusti proč in drži z mladima. Zdaj pa govori, da bo Pavle delal na svoje. Polovica je njegova in če bo hotel vzeti Vido, mu stari ne bo mogel ubraniti.«

»Aha,« je malomarno rekel Grošelji. Trške čenče ga niso nikoli zanimale. Potem pa je še enkrat premislil ženinine besede in nenadoma ugotovil: »Če Pavle odtrga svojo polovico, Zgonc ne bo mogel več nagajati Družbi!«

»Ta jo je zagodel Družbi!« je srdito vzkliknila Marjeta. »Zaradi njega vse počiva!«

»Kadar se bogatinci rujejo med seboj, nič ne gledajo, koliko revežev pri tem pohodijo. Nazadnje si spet sežejo v roke — in kdo je trpel škodo? Čas bi že bil, da bi...«

Ni povedal do konca, kaj misli. Z Marjeto je bilo težko govoriti o takih rečeh. Ni jih mogla razumeti. Enkrat ji je začel pripovedovati o tem, ona pa je samo zmaževala z glavo in godrnjala. Kaj — zadrugo bi rad imel, tako, da bi kljubovala bogatincem? Kdo je še kaj takega slišal? Samo zameril bi se velikim podjetnikom! Kje pa bi potem dobil

delo? — Bila je malone prestrašena od njegovih besed in Grošelji jo je poslej puščal v miru s svojimi načrti. Ona se je potolažila in verjela, da je rekel kar mimogrede, ne da bi resno mislil.

Tonček je med njunim pogovorom o Gašperinovi mirno sedel pri mizi in poslušal. Črne zenice so mu begale od enega do drugega. Govorila sta o njegovem očetu. Nikoli mu ni nobeden od njiju omenil, da je bogati Gašperin njegov oče, kljub temu pa je otrok to zvedel še preden je začel hoditi v šolo. Povedali so mu otroci, ki so v jeziku klicali za njim: »Zgončev pankert!« Sicer pa je fant zdaj imel že štirinajst let in je vedel to in še marsikaj drugega. Včasih je kradoma ogledoval visoko, gosposko Gašperinovo hišo. Včasih ga je zgrabila neukrotljiva želja, da bi si od blizu ogledal svojega očeta, hkrati pa je čutil nepojmljiv strah pred nizkim, čokatom možem s tako širokim hrbtom, da bi lahko zaslonil vrata Sončeve bajte. Bal se je tudi njegovega zmeraj zamišljenega, mrkega obraza in črnih oči pod sršečimi obrvmi. Šamo skrivaj in na hitrico si ga je upal pogledati. Včasih se je zdelo, da ga tudi Dominik gleda: fantu je bilo, kot da čuti na sebi njegove žgoče oči, ki so ga pogledale. Te oči niso niti sovražile, samo zaničevale so in se zaradi nečesa jezile. Večkrat kot starega Zgonca je Tonček srečal svojega gosposkega polbrata Pavla, ki je hodil mimo njega tako malomarno, kot bi ga sploh ne opazil. Morebiti ga res ni videl... Sicer pa je nekoč Tončka premamilo, da je šel v Gašperinovo hišo. Bilo je na pustni torek in pod krinko je bilo lahko z drugimi otroki vred iti noter. Stal je v veliki kamniti veži in drhtel od notranjega vznemirjenja, Ana pa je vsem otrokom po vrsti delila bobov iz rešeta. Spraševala jih je, čigavi so in oni so se šalili z njo.